

Biuletyn Informacyjny

KOWR
www.kowr.gov.pl

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI
NR 3/2018

2018

1918

100 lat polskiego rolnictwa

Od redakcji

Drodzy Czytelnicy,

rocznica 100-lecia odzyskania niepodległości jest okazją do dokonania przeglądu tego, co w rolnictwie wydarzyło się w ciągu mijającego wieku. Dlatego to wydanie „Biuletynu” w części jest poświęcone wiekowi zmian w polskim rolnictwie i rozwojowi obszarów wiejskich.

Numer otwiera okolicznościowy list Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jana Krzysztofa Ardanowskiego, w którym podkreśla on rolę wsi w budowaniu niepodległego państwa polskiego.

Ponieważ wieś i rolnictwo odegrały w tych przemianach bardzo ważną rolę, pokusiliśmy się o przygotowanie krótkiego rysu historycznego opisującego procesy zachodzące na polskiej wsi na przestrzeni ostatniego stulecia. Zapraszamy do lektury szkicu o przeobrażeniach rolnictwa na ziemiach polskich i kluczowych wydarzeniach, które wywarły znaczący wpływ na polską wieś w latach 1918–2018.

Specjalnie z okazji jubileuszu przygotowaliśmy artykuł o 100-leciu państwowej hodowli koni w Polsce. Dziś blisko 3000 koni dziewięciu ras jest hodowanych w 20 spółkach, które nadzoruje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

W numerze piszemy też o aktualnych tematach i sprawach dotyczących naszych beneficjentów, np. o wspólnym dla ARiMR i KOWR rejestrze podmiotów. Rejestracja w Ewidencji Producentów jest niezbędna, aby uczestniczyć w mechanizmach administrowanych przez ARiMR i KOWR.

Uwagę poświęcamy także polskiemu rynkowi warzyw. Polska jest czołowym unijnym producentem warzyw, po Hiszpanii i Włoszech. Roczna krajowa produkcja warzyw ogółem w latach 2004–2017 wynosiła od 4,8 mln ton do 5,7 mln ton i stanowiła około 9% zbiorów w Unii Europejskiej.

I jeszcze kilka ważnych zagadnień, które omawiamy w numerze. W ostatnim czasie na krajowym rynku biokomponentów rozpoczęły się zmiany, które w dłuższej perspektywie mają za zadanie doprowadzić do stopniowego zwiększenia produkcji biokomponentów z surowców, których pozyskanie nie stanowi konkurencji dla produkcji żywności pod względem wykorzystania gruntów rolnych.

Przygotowaliśmy również omówienie pomocy dla branży pszczelarskiej udzielanej przez KOWR. Wsparcie od wielu lat z powodzeniem służy poprawie jakości miodu oraz wzmocnieniu poszczególnych ogniw związanych z produkcją i zbytem produktów pszczelich. W Polsce w sezonie 2017/2018 do podmiotów uprawionych trafiło blisko 24,5 mln zł.

Niezmiernie cieszy, że polska żywność odnosi sukcesy na całym świecie. W tym roku wpływy z eksportu polskiej żywności mogą osiągnąć nienotowany dotąd poziom 29 mld euro. Głównym motorem wzrostu eksportu będzie w przyszłości ekspansja na rynki pozaunijne. Tam też kierowane są strategiczne działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, o których piszemy w kolejnym artykule.

W numerze wyjaśniamy, jak zostać wystawcą w serwisie Polska Smakuje, a nasi analitycy przedstawiają sytuację na rynkach podstawowych produktów rolniczych.

Zapraszamy do lektury ostatniego w tym roku wydania „Biuletynu”. Liczymy, że zawarte w nim publikacje będą stanowiły dla Państwa źródło wartościowych informacji.

Zapraszamy do lektury!

**Biuletyn
Informacyjny KOWR**
ISSN 1233-2437
nakład 8000 egz.

**Wydawca:
Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa**
01-207 Warszawa
ul. Karolkowa 30

**Redakcja:
Departament Rozwoju Rynku
Wydział Wydawnictw**
tel. 22 376-71-14
faks 22 376-70-51
e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Wydrukowano na papierze certyfikowanym PEFC

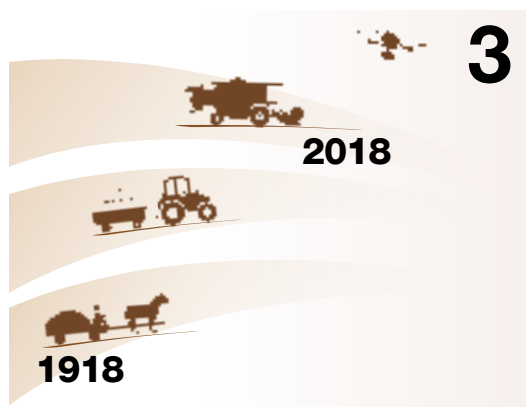
Wydawnictwo bezpłatne

Spis treści

Stulecie odzyskania niepodległości – list Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Rocznica powrotu Polski na mapę Europy to szczególne święto, które w roku jubileuszu obchodzimy wyjątkowo uroczyście. Z tej okazji Minister Jan Krzysztof Ardanowski wystosował list okolicznościowy.

100 lat polskiego rolnictwa – szkic historii

Współczesne rolnictwo w Polsce jest wypadkową zmian społeczno-gospodarczych, jakie dokonały się w kraju na przestrzeni ostatnich stu lat. Artykuł to analiza przeobrażeń rolnictwa na ziemiach polskich, przedstawienie kamieni milowych, czyli kluczowych wydarzeń o znaczącym wpływie na Polskę i polskie rolnictwo w latach 1918–2018.

List z okazji 100-lecia niepodległości Polski

Jan Krzysztof Ardanowski,
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi **2**

100 lat polskiego rolnictwa – szkic historii

Andrzej Bieńkowski **3**

100 lat państwowej hodowli koni w Polsce

Marek J. Wachel **6**

Rejestr podmiotów wspólny dla ARiMR i KOWR

Paweł Sycha **10**

Polska ważnym producentem warzyw na rynku Unii Europejskiej

Marzena Trajer **11**

Zmiany na rynku biokomponentów

Joanna Stasiak-Panek, Wojciech Rylski **15**

KOWR wspiera pszczelarzy

Monika Koźlakiewicz, Paweł Poleski **17**

Promujemy polską żywność **19**

5 kroków do założenia profilu Wystawcy POLSKA SMAKUJE **23**

Sytuacja na rynkach rolnych **24**

Summary **32**

Szanowni Państwo!

Zwracam się do Państwa w związku z obchodami setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez naszą Ojczyznę. Święto to powinniśmy obchodzić wyjątkowo radośnie, ponieważ cytując Józefa Piłsudskiego: „Niepodległość nie jest Polakom dana raz na zawsze”.

W przededniu wybuchu I wojny światowej wszyscy obserwatorzy sceny politycznej byli pewni, że sytuacja w Europie jest stabilna, a układ granic niemożliwy do zmiany. Wybuch wojny był dla Polaków wydarzeniem dającym nadzieję na zmiany, ale także traumą często bratobójczej walki w walczących armiach. Stopniowe załamanie się potęgi Rosji i marsz armii Państw Centralnych na Wschód wskazywał Polakom jako sojuszników Berlin i Wiedeń. Habsburgowie i Hohenzollernowie stali się nawet sygnatariuszami Aktu 5 listopada 1916 roku, który faktycznie przywrócił Polskę na mapę Europy. Polacy jednak nie ufali cesarskim sojusznikom, którzy realizowali swoje obietnice w sposób opieszwały, a utworzone przez nich Królestwo Polskie było kadłubowym państwem zależnym od Rzeszy.

Mądrość politycznych elit Polski pozwoliła na skuteczną zmianę sojuszy wraz z końcem wojny. Piłsudski zdawał sobie sprawę z niewydolności Rzeszy i Austro-Węgier, katastrof ich gospodarek i rozkładu monarchii. Działający wśród zachodnich dyplomatów Ignacy Jan Paderewski i Roman Dmowski lobbowali na rzecz sprawy polskiej. Porażki Rzeszy na froncie zachodnim, rozpad Austro-Węgier i rewolucja bolszewicka w Rosji dały Polakom polityczną przestrzeń do zagospodarowania. Przed naszym narodem stało jeszcze wyzwanie w postaci walk o granice. Przez cały ten czas polska wieś stała murem za swoim nowo narodzonym państwem. Ciężar wyżywienia armii walczących z bolszewikami, Ukraińcami, Niemcami i Czechami spoczywał na barkach polskich gospodarzy. Należy dodać, że mimo wielu prób podejmowanych przez bolszewików polscy chłopcy pozostali wierni swojej rodzimej tradycji i wierze przodków.

Państwo polskie, którego symbolicznego początku upatrujemy 11 listopada 1918, powstało dzięki zaangażowaniu wielu ludzi o odległych od siebie światopoglądach, dla których dobro wspólne było ważniejsze od prywatnych interesów. I to niech stanie się dla Państwa najważniejszym przesłaniem na ten radosny czas świętowania. Zmieniać Polskę możemy tylko razem, bez wzajemnej zawiści i agresji. I takiej Polski, pełnej wzajemnego zrozumienia i szacunku, sobie i Państwu życzę.

*Z wyrazami szacunku
Jan Krzysztof Ardanowski
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

100 lat polskiego rolnictwa

– szkic historii

Celem artykułu jest analiza przeobrażeń rolnictwa na ziemiach polskich i przedstawienie kluczowych wydarzeń, jakie miały znaczący wpływ na Polskę i polskie rolnictwo w latach 1918-2018.

Podstawową tezą artykułu jest, że współczesne rolnictwo w Polsce to głównie wypadkowa zmian społeczno-gospodarczych, jakie dokonały się w Polsce na przestrzeni stu lat.

Najistotniejszy wpływ na gospodarkę rolą Polski wywarły dwie wojny światowe oraz okresy powojenne (scalanie kraju po trzech zaborach, zniszczenia po I i II wojnie światowej).

Kalendarium dołączone do artykułu w sposób syntetyczny wyznacza najważniejsze czynniki i wydarzenia, które wpłynęły na przeobrażenie, jakie dokonało się w polskim rolnictwie. Państwo polskie, by umożliwić sprawną odbudowę kraju, podjęło ogromny wysiłek opierający się na kilku filarach. Jednym z nich była odbudowa rolnictwa m.in. poprzez edukację: w 1918 roku powstała Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego.

123-letni okres niewoli spowodował, że rolnictwo na ziemiach polskich było znacząco zróżnicowane przestrzennie i strukturalnie.

W 1921 roku na wsi mieszkało 75% populacji kraju i do roku 1939 odsetek ten zmniejszył się tylko o 5%¹. Lata dwudzieste to utrzymywanie się około 63% ludności czynnej zawodowo z rolnictwa, a w ogólnej powierzchni gospodarstw dominowały grunty orne. W 1921 roku obejmowały powierzchnię około 18,3 mln ha, czyli 74,2% powierzchni użytków rolnych. „Najwięcej było gospodarstw małych, o powierzchni do 5 ha; w 1921 r. było ich przeszło 2 mln z ogólnej liczby około 3,2 mln gospodarstw rolnych, ale dysponowały one zaledwie 15% ogólnej powierzchni gruntów rolnych. Późniejsze lata cechował dalszy systematyczny wzrost liczby gospodarstw małych”².

Reformy rolne:

1920 – ustawa o reformie rolnej

1925 – ustawa o reformie rolnej

1944 – dekret PKWN o reformie rolnej

Kwestie agrarne były najistotniejszym problemem politycznym i gospodarczym Polski na początku lat dwudziestych XX wieku. Musimy zdawać sobie sprawę z występowania problemu głodu ziemi wśród chłopów na ziemiach pozostałych po zaborach austriackim i rosyjskim.

Pierwsze prace nad reformą rolą wnioskował w swej uchwale z 10 lipca 1919 r. Sejm ustawodawczy. Uchwała stanowiła jedynie bazę do wypracowania w przyszłości ustawy. Ustawa w sprawie reformy rolnej, prawnie rozpoczynająca proces reformy, została uchwalona 15 lipca 1920 roku³. Na jesieni 1920 roku podjęto próbę wcielenia reformy, jednakże okazała się niezgodna z artykułem 99 konstytucji marcowej. To spowodowało spowolnienie wdrożenia reformy, sprawę tę zawieszono na kolejne 4 lata, kiedy to powrócono do idei przeprowadzenia tejże reformy.

W latach 1919–1920 rozparcelowano jedynie 19 tys. ha. Następną ustawę w tej sprawie uchwalono w 1925 r. Do 1939 r. reformę zrealizowano w 58% przez przymusową sprzedaż nabywcom lub wykup przez państwo gruntów podlegających parcelacji. Rozparcelowano około jednej piątej ziemi należącej do majątków ziemiańskich⁴. Po II wojnie światowej podział ziemi nastąpił na mocy wydanego przez PKWN dekretu o reformie rolnej z 6 września 1944 roku. W latach 1944–1948 reforma rolna zlikwidowała majątki powyżej 50 ha ziemi uprawnej (w byłym zaborze pruskim, z uwagi na inną

1. J. Bański, *Obszary wiejskie [w:] Polska, jej zasoby i środowisko*. Red. J. Bański, M. Degórski. Warszawa: Stowarzyszenie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Wiedza”, 2009.

2. J. Bański, *Rozwój gospodarki rolnej w Polsce [w:] Atlas rolnictwa Polski*. Red. J. Bański. Warszawa: PAN IGIPZ, 2010.

3. J. Piłt, *Analiza historyczna jako źródło informacji o środowisku przyrodniczym*. [w:] *Środowisko przyrodnicze jako przedmiot badań interdyscyplinarnych: teoria i praktyka*. Ogólnopolska konferencja naukowa z udziałem gości zagranicznych. Busko-Zdrój – Pińczów, 2–4.06.2005 r. Red. M. Strzyż, A. Świercz. Kielce: IG AŚ, 2005.

4. <http://www.kpodr.pl/17-rolnictwo-dawniej-i-dzisiaj-historia-problemy-perspektywy/>.

strukturę własnościową – 100 ha ziemi ogólnej). Często jednak parcelacji podlegały majątki mniejsze. Najistotniejsze w reformach jest to, że – gdy się porówna je ze sobą – więcej ziemi przekazano procentowo przed II wojną światową chłopom niż po niej.

Okres PRL-u

W czasie przeprowadzanej po 1944 reformy rolnej ze skonfiskowanych ziem utworzono Fundusz Ziemi. Za jego pośrednictwem – poprzez tzw. nadziały – tworzone nowe gospodarstwa rolne i powiększono gospodarstwa karłowate. Za otrzymaną z nadziałów ziemię chłopci płacili równowartość przeciętnych rocznych plonów z danego przydzielonego obszaru, jednocześnie Fundusz Ziemi rozkładał im spłaty zobowiązań z tego tytułu na dalszych 10–20 rat rocznych. Ogółem w latach 1944–1948 na cele reformy rolnej zostało przejętych 9707 majątków ziemskich (ok. 3,49 mln hektarów). Z liczby tej rozparcelowaniu uległo 1,2 mln hektarów pomiędzy 387 000 rodzin chłopskich. Z pozostałych obszarów, w większości stanowiących grunty leśne, gospodarstwa wodne (np. stawy hodowlane), a także z różnych przyczyn tereny wyłączane z parcelacji – utworzono różne ośrodki rządowe, szkoleniowe lub rolnicze placówki wzorcowe.

1949 – powstanie Państwowych Gospodarstw Rolnych

Pomimo że reforma rolna poprawiła w pewnym stopniu sytuację ekonomiczną chłopów bezrolnych i małorolnych, gdyż otrzymali nadziały ziemi, to z makroekonomicznego punktu widzenia była zjawiskiem niekorzystnym. Parcelacja uderzała w wielko- i średniopowierzchniowe gospodarstwa towarowe, produkujące na rynek, w których miejsce powstawały gospodarstwa małe, funkcjonujące głównie na własne potrzeby właścicieli, będących w stanie sprzedawać tylko niewielkie nadwyżki wytworzonych produktów. W połączeniu ze spadkiem nakładów inwestycyjnych (na które małorolnego chłopca nie było stać) skutkowało to spadkiem produkcji w rolnictwie. Powiększenie powierzchni małych gospodarstw nie poprawiało w znaczący sposób ich efektywności, sprzyjało natomiast decyzjom o ich podziale między spadkobierców właściciela, którzy w innym wypadku musieliby szukać zatrudnienia poza rolnictwem. W rezultacie utrwaleniu uległ problem przeludnienia agrarnego na polskiej wsi⁵. Chociaż hasłem przewodnim w okresie 1945–1989

był dobrobyt na wsi, to niestety gospodarka planowa, domiary, obowiązkowe dostarczanie płodów dla państwa, wielokrotnie były bardzo ciężkim brzemieniem dla polskich chłopów⁶. Wielokrotnie dochodziło do protestów na terenach wiejskich, w których przeciwstawiano się przymusowi włączania gospodarstw do PGR-ów. Polscy chłopci jako jedyni w bloku demokracji ludowej oparli się masowej kolektywizacji, i jako jedyni podnosili kwestię własności jako świętego prawa obywatelskiego. Za swój opór byli szykanowani i poddawani licznym represjom administracyjnym, a w końcu za niezgodę wobec kolektywizacji sądzeni i skazywani wielokrotnie na kary więzienia.

Powstał Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność” (NSZZ RI „Solidarność”)⁷. Legalizacja związku stała się możliwa po zawarciu porozumień rzeszowsko-ustrzyckich 19 lutego 1981 roku (władze odmawiały prawa bytu związkowej reprezentacji rolników, co wywołało strajki chłopskie w styczniu 1981 roku).

Wraz z upadkiem PRL-u nastąpiły także zmiany w rolnictwie.

1989–1992 – likwidacja większości PGR

Zmiany społeczne systemowe niosły ze sobą także konieczność transformacji administracji i instytucji rolniczych.

1990 – powołanie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

1990 – powołanie Agencji Rynku Rolnego

1992 – powołanie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa

1993 – powołanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

1995 – powołanie Izby Rolniczych

Bardzo ważną datą jest rok 2004, w którym wprowadzono korzystanie ze środków pomocowych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, a w szczególności z płatności obszarowych.

Ostatnim kamieniem milowym jest powołanie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w 2017 roku. KOWR połączył dotychczasowe zadania Agencji Nie ruchomości Rolnych (ANR) i część zadań Agencji Rynku Rolnego (ARR). Od tej pory Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa stała się jedyną agencją płatniczą dla Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej krajowe rolnictwo korzysta z licznych programów pomoco-

5. A. Poleski, J. Basista, T. Czekalski, K. Stopka, *Dzieje Polski. Kalendarium*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2000, ss. 718–719.

6. *Zarys historii Polski*, Państwowy Instytut Wydawniczy 1980.

7. https://pl.wikipedia.org/wiki/Niezale%C5%BCny_Samorz%C4%85dny_Zwi%C4%85zek_Zawodowy_Rolnik%C3%B3w_Indywidualnych_%E2%80%9ESolidarno%C5%9B%C4%87%E2%80%9D.

wych, m.in. PROW, a rolnicy świadomie korzystają ze wsparcia licznych instytucji podległych Ministerstwu Rolnictwa, m.in. instytutów badawczych, CDR, CBR i innych.

Rolnictwo w roku 2018 jest zupełnie inne niż sto lat temu: zmieniła się struktura społeczna, wpływ na rolnictwo mają innowacyjność i nowe technologie.

Jedno się jednak nie zmieniło, praca rolników jest równie ciężka i odpowiedzialna, nie zawsze przynosząca odpowiednie profity, jednakże jest tak samo bardzo ważna dla rozwoju kraju jak sto lat temu.

Andrzej Bieńkowski
Zastępca Dyrektora Centralnej Biblioteki Rolniczej

Ważne daty w historii polskiego rolnictwa 1918–2018

2017 – utworzenie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

2004 – dopłaty bezpośrednie dla rolników

1995 – powołanie Izb Rolniczych

1993 – powołanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

1992 – powołanie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa

Od 1991 – wdrożenie do praktyki metody integrowanej produkcji owoców, łączącej biologiczne i chemiczne metody ochrony roślin

1990 – powołanie Agencji Rynku Rolnego

1990 – powołanie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

1989-1992 – likwidacja PGR

1972 – zniesienie obowiązkowych dostaw zboża, ziemniaków i żywca, wprowadzenie ubezpieczeń rolniczych

1957 – dekret Rady Ministrów o obowiązkowych dostawach żywca

1955 - utworzenie Centralnej Biblioteki Rolniczej

1950-1985 – szybki rozwój chemizacji rolnictwa

1949 – powstanie Państwowych Gospodarstw Rolnych

1947 – powstanie Państwowego Instytutu Wydawnictw Rolniczych (od 1950 Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne)

1944 – dekret PKWN o reformie rolnej

1937 – wybuch strajków chłopskich

1935 – koniec kryzysu gospodarczego

1925 – ustawa o reformie rolnej

1922 – wyprodukowanie pierwszego polskiego ciągnika Ursus

1920 – ustawa o reformie rolnej

1918 – powstanie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego

100 lat

państwowej hodowli koni w Polsce

Blisko 3000 koni jest hodowanych w 20 spółkach nadzorowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Spółki utrzymują konie dziewięciu ras: pełnej krwi angielskiej, arabskiej czystej krwi, małopolskiej, wielkopolskiej, śląskiej, polski koń szlachetny półkrwi, polski koń zimnokrwisty, konik polski i huculskiej.

Po odzyskaniu niepodległości rząd Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczął niezwłocznie odbudowę hodowli koni, która na skutek wojny poniosła ogromne straty.

Z rozmachem i dużym zaangażowaniem przystąpiono do tworzenia państwowych struktur hodowlanych. Konie były niezbędne do pracy w rolnictwie, transporcie i armii. Reaktywowano przejęte po zaborcach zakłady hodowli koni i tworzone nowe. Hodowla koni podporządkowana została resortowi rolnictwa, który w tym zakresie współ-

Stado Ogierów i Stadnina Koni w Książu

pracował ściśle z Ministerstwem Spraw Wojskowych. Działalność wznowiły przejęte po państwach zaborczych Stada Ogierów w: Sierakowie, Gnieźnie, Starogardzie Gdańskim, Sądowej Wiszni i Krakowie. To ostatnie, ze względu na lokalizację w pobliżu centrum miasta, wkrótce zostało przeniesione do Drogomyśla i Ochab. Działała również najstarsza, bo utworzona w 1817 r., Państwowa Stadnina Koni w Janowie Podlaskim wraz ze Stadem Ogierów. Władze niepodległego państwa polskiego za wzór organizacji hodowli koni przyjęły rozwiązania funkcjonujące we Francji. Utworzone zostało Stado Ogierów w Bogusławicach; od podstaw wybudowano obiekty i zorganizowano Stada Ogierów w Łącku i Białce oraz, już u schyłku II Rzeczypospolitej, w Berdówce. Znamienne dla tego okresu są słowa wyryte na tablicy wmurowanej przy wejściu do stajni w Bogusławicach: „Ku chwale polskiej armii i polskiego rolnictwa” i właśnie one stanowiły motto prowadzonej w II Rzeczypospolitej hodowli.

Pomimo istnienia wielu stadnin prywatnych i wielkoobszarowych majątków ziemskich, w których tradycje hodowlane liczyły często po kilkaset lat, ówczesne władze RP zorganizowały również stadniny państwowe. Obok Janowa Podlaskiego powstały na gruncie państwowych majątków ziemskich Stadniny Koni w: Kozienicach, Racocie oraz w Samborcu.

Wybuch II wojny światowej nie zakończył pracy państwowych zakładów hodowlanych. Po burzliwych losach związanych z działaniami wojennymi i najazdem Niemiec i Związku Radzieckiego, w czasie względnej stabilizacji okupacyjnej, Niemcy wznowili i rozbudowali ośrodki hodowlane. Stadniny i stada ogierów działały pod niemieckim zarządem, ale w większości z polskimi załogami i polskimi końmi. Zakończenie II wojny światowej przyniosło transformację ustrojową oraz zmiany terytorialne państwa polskiego. Nowe władze, mimo że konie wiązały z niepopieranymi przez nią tradycjami ziemiańsko-kawaleryjskimi, to jednak z dużym rozmachem przystąpiły do odtwarzania ich hodowli. Polskie konie rewindykowano z Niemiec (gdzie po zakończeniu wojny utworzono Zarząd Polskich Stadnin w Niemczech) oraz dokonywano nowych zakupów. W związku z całkowitą likwidacją dużych prywatnych własności ziemskich i tym samym prowadzonych w nich stadnin tworzone nowe państwowe przedsiębiorstwa, odtwarzano i odbudowywano przedwojenne zakłady hodowlane. W ich struktury włączono też obiekty państwowej hodowli przejęte na Ziemiach Odzyskanych. Do kierowania nimi utworzono Centralny Zarząd Hodowli Koni przekształcony później w Zjednoczenie Hodowli Zwierząt Zarodowych i Obrotu Zwierzętami. Wkrótce po wojnie działało około stu stadnin i wychowalni koni. Wznowiły działanie stada przedwojenne: PSO Janów Podlaski, PSO Łąck, PSO Bogusławice, PSO Białka, PSO Starogard Gdański, PSO Gniezno, PSO Sieraków. Reaktywowane zostały stada niemieckie na tzw. Ziemiach Odzyskanych: PSO Kętrzyn, PSO Braniewo, PSO Łobez, PSO Kwidzyn, PSO Książ, PSO Koźle. Ministerstwo Rolnictwa utworzyło również nowe Państwowe Stado Ogierów Tarnów-Klikowa (na bazie stada przeniesionego z Drogomyśla) oraz od podstaw zostało wybudowane na przełomie lat 50. i 60. XX wieku Stado

Stado Ogierów Białka

Ogierów w Białym Borze. Stadniny pracowały nad podniesieniem jakości koni w Polsce i dzięki hodowli coraz lepszych ogierów włączanych do państwowych stad doskonały całą krajową populację koni.

Warto również przypomnieć, że państwowa hodowla koni była wówczas istotnym wsparciem dla polskiego rolnictwa. Konie, które stanowiły własność rolników, pozwoliły na przetrwanie indywidualnym gospodarstwom rolnym. W Polsce jako jedynym kraju tzw. demokracji ludowej utrzymała się prywatna własność ziemi, a indywidualne gospodarstwa rolne mogły produkować dzięki pracy ponad 2 milionów koni.

Ostatnie dziesięciolecie XX wieku przyniosło Polsce przełomowe zmiany ustrojowe i własnościowe. Proces rekonstrukcji systemowej gospodarki w całym państwie objął również Stadniny Koni i Stada Ogierów.

for. Aleksandra Oczakowska

Stadnina Koni Nowe Jankowice

Stadnina Koni Michałów

Na podstawie ustaleń Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej do utworzonej w celu dokonania przekształceń Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa (następnie przekształconej w Agencję Nieruchomości Rolnych) przekazano 30 stadnin koni i 13 stad ogierów oraz tory wyścigów konnych (Warszawa, Wrocław, Sopot) i Centrum Wyszkolania Jeździeckiego Poznań-Wola.

Łączne w przejętych przedsiębiorstwach hodowlanych znajdowały się 2454 kłacze elitarne i 1535 ogierów.

W 2003 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z załącznikiem „Wykaz spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej”. W dokumencie tym umieszczono 58 spółek, z których 20 funkcjonowało pod firmową nazwą „Stadnina Koni” lub „Stado Ogierów”.

Obowiązujące od 2007 roku nowe uwarunkowania ekonomiczne dla spółek skarbu państwa spowodowały kolejne zmiany. Od tego momen-

Stadnina Koni Huculskich Gładyszów

tu, na skutek wprowadzenia przepisów unijnych, stała się niemożliwa pomoc państwa dla ośrodków hodowlanych nadzorowanych przez ANR. Stadniny koni i stada ogierów zostały zobowiązane do dostosowania liczby posiadanych koni do potrzeb krajowej hodowli, jak również do zapotrzebowania rynku i posiadanych możliwości ekonomicznych. Zmniejszono liczbę koni i sprywatyzowano 3 spółki.

Od 1 września 2017 r. nadzór nad spółkami i prowadzoną w nich hodowlą koni sprawuje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Spółki te kontynuują realizację zadań określonych w programach hodowlanych. Utrzymują konie dziewięciu ras: pełnej krwi angielskiej, arabskiej, czystej krwi, małopolskiej, wielkopolskiej, śląskiej, polski koń szlachetny półkrwi, polski koń zimnokrwisty, konik polski i huculskiej. Są to:

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością:

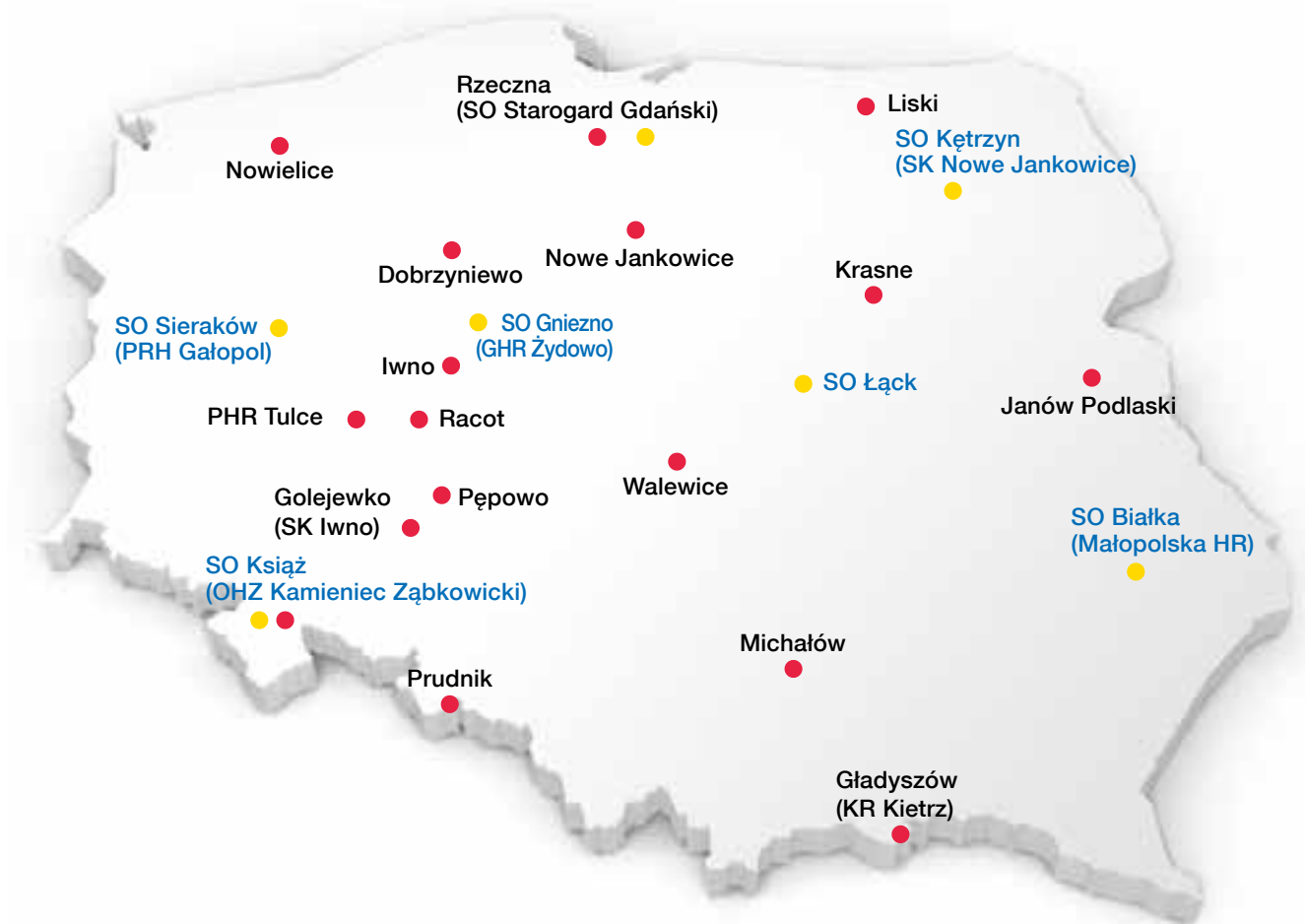
1. Stadnina Koni Dobrzyńewo Spółka z o.o.
2. Stadnina Koni Iwno Spółka z o.o. wraz z oddz. Golejewko
3. Stadnina Koni Janów Podlaski Spółka z o.o.
4. Stadnina Koni „Krasne” Spółka z o.o.
5. Stadnina Koni „Liski ” Spółka z o.o.
6. Stadnina Koni „Michałów” Spółka z o.o.
7. Stadnina Koni „Nowe Jankowice” Spółka z o.o. wraz ze Stadem Ogierów w Kętrzynie
8. Stadnina Koni „Nowielice” Spółka z o.o.
9. Stadnina Koni „Pępowo” Spółka z o.o.
10. Stadnina Koni „Prudnik” Spółka z o.o.
11. Stadnina Koni „Racot” Spółka z o.o.
12. Stadnina Koni „Walewice” Spółka z o.o.
13. Stado Ogierów Starogard Gdański Spółka z o.o. wraz ze Stadniną Koni w Rzeczej
14. Stado Ogierów w Łącku Spółka z o.o.

Jednostki hodujące konie, przyłączone do innych spółek:

1. Stado Ogierów Białka (wraz ze Stadnią koni arabskich czystej krwi)
w strukturze spółki Małopolska Hodowla Roślin – HBP Sp. z o.o. Kraków
2. Stado Ogierów Gniezno
w strukturze spółki GR-H Żydowo Sp. z o.o.,
3. Stado Ogierów Sieraków
w strukturze spółki PR-H Gałowo Sp. z o.o.
4. Stadnina Koni Kobylniki

- w strukturze spółki PHR Tulce Sp. z o.o.
5. Stado Ogierów Książ (wraz ze Stadnią koni rasy śląskiej)
w strukturze spółki OHZ Kamieniec Żąbkowicki Sp. z o.o.
 6. Stadnina Koni Huculskich Gładyszów
w strukturze spółki KR Kietrz sp. z o.o.

Obecnie spółki nadzorowane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa utrzymują blisko 3000 koni, w tym 913 klaczy hodowlanych i 302 ogiery*.

- Stadniny Koni nadzorowane przez KOWR
- Stada Ogierów nadzorowane przez KOWR

Marek J. Wachel
Główny Specjalista
w Wydziale Hodowli
Departament Nadzoru nad Spółkami KOWR

Rejestr podmiotów

wspólny dla ARiMR i KOWR

Wraz ze zniesieniem Agencji Rynku Rolnego i przejęciem jej zadań przez nowo utworzony Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz częściowo przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wprowadzono zmianę w zakresie rejestrów prowadzonych na potrzeby mechanizmów administrowanych przez KOWR wymagających uzyskania przez podmiot wpisu w Ewidencji Producentów (EP).

Ewidencja Producentów prowadzona jest przez ARiMR w oparciu o zapisy ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1853).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 624) wraz z przypadającym na 31 sierpnia 2017 r. zniesieniem ARR przestał funkcjonować Centralny Rejestr Przedsiębiorców (CRP), w ramach którego były rejestrowane podmioty współpracujące z ARR. Jednocześnie wprowadzono, iż rolę rejestru dla podmiotów będących uczestnikami działań KOWR będzie pełnił Ewidencja Producentów prowadzona przez ARiMR.

Aby zminimalizować ryzyko powstania potencjalnych trudności z tytułu likwidacji CRP i powstania obowiązku rejestracyjnego w EP dla uczestników i beneficjentów działań realizowanych w KOWR, na mocy zapisów ww. ustawy został wprowadzony okres przejściowy, w czasie którego podmiot posiadający nr CRP uważało się za wpisanego do EP. Zatem posiadacz numeru CRP mógł się nim posługiwać do czasu uzyskania wpisu w EP, jednak nie dłużej niż do 31 sierpnia 2018 roku.

Od 1 września 2018 roku numer EP jest jedynym identyfikatorem dla podmiotów uczestniczących w ramach administrowanych przez KOWR mechanizmów współfinansowanych lub finansowanych ze środków UE oraz innych działań wymagających uzyskania przez podmiot wpisu w Ewidencji Producentów.

Każdy podmiot składający do KOWR wnioski w ramach działań wymagających posiadania wpisu w Ewidencji Producentów w pierwszej kolejności powinien uzyskać numer rejestracyjny w EP, który będzie identyfikatorem również w kontaktach z KOWR.

Wpis do Ewidencji Producentów uzyskuje się, składając wniosek do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy. Wpis jest dokonywany w drodze decyzji administracyjnej, która zawiera również informację o nadanym wnioskodawcy numerze rejestracyjnym. Numer rejestracyjny nie może być zmieniany i nie przechodzi na następcę prawnego. Wnioskodawcy podlegającemu wpisowi z kilku tytułów nadawany jest jeden numer rejestracyjny.

Wniosek o wpis do EP można dostarczyć do ARiMR osobiście, wysłać pocztą (o dacie złożenia decyduje data stempla pocztowego) lub nadać faksem. Możliwe jest też złożenie wniosku za pośrednictwem KOWR – łącznie z wnioskiem o uczestnictwo w mechanizmie.

Złożenie wniosku o wpis do EP nie wiąże się z dokonaniem opłat.

Formularz wniosku wraz z instrukcją wypełniania jest dostępny w centrali, oddziałach terenowych, biurach powiatowych ARiMR oraz na stronie internetowej: <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/wszystkie-wnioski/ewidencja-producentow.html>.

Paweł Sycha
Kierownik Wydziału Kancelarii i Rejestrów
Biuro Administracyjne KOWR

Polska ważnym producentem warzyw na rynku Unii Europejskiej

Polska jest czołowym unijnym producentem warzyw, po Hiszpanii i Włoszech. Roczna krajowa produkcja warzyw ogółem w latach 2004–2017 kształtowała się w przedziale 4,8–5,7 mln ton i stanowiła około 9% zbiorów w Unii Europejskiej.

Polska jest największym unijnym producentem kapusty i buraków ćwikłowych. Drugą pozycję zajmujemy w produkcji marchwi jadalnej (po Wielkiej Brytanii) oraz ogórków (po Hiszpanii), odpowiednio 6. i 11. miejsce na świecie. Nasz kraj zaliczany jest również do największych unijnych producentów cebuli (3. miejsce) i kalafiorów (4. miejsce) oraz pomidorów (6. miejsce).

Produkcja warzywnicza jest ważną gałęzią krajowego rolnictwa i jej znaczenie stopniowo rośnie. Wprawdzie uprawa warzyw w Polsce w 2017 r. zajmowała 1,6% powierzchni zasiewów, jednak udział warzyw w wartości towarowej produkcji rolniczej wynosił 8%.

Warzywnictwo w Polsce łączy długą tradycję z nowoczesnością, co przejawia się stosowaniem nowoczesnych, innowacyjnych technologii, specjalizacji produkcyjnej gospodarstw i wprowadzaniu do uprawy nowych i wydajnych odmian. Jednocześnie produkcja warzyw podlega intensyfikacji. Z danych GUS wynika, że w 2016 r.

Zbiory warzyw w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS.

warzywa gruntowe uprawiało 73 tys. gospodarstw rolnych, a warzywa pod osłonami – 9 tys. gospodarstw, dla porównania w 2005 r. było ich odpowiednio 370 tys. i 23 tys. Gospodarstwa rolne produkujące warzywa gruntowe zlokalizowane są na terenie całej Polski, ale produkcja towarowa prowadzona jest przede wszystkim w województwach: mazowieckim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim, małopolskim i łódzkim. Powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w Polsce wykazuje tendencję spadkową. W latach 2004–2017 zmniejszyła się z 208 tys. ha do 178 tys. ha, tj. o około 14%. Jednak spadek areалу upraw warzyw rekompensowany był wzrostem plonów. Pozwoliło to na utrzymanie zbiorów warzyw gruntowych na wysokim, względnie stabilnym poziomie.

W latach 2004–2017 produkcja warzyw gruntowych w Polsce kształtowała się w granicach 4–5 mln ton. Największy udział w zbiorach w 2017 r. miały: kapusta (1 mln ton – 22%), marchew (0,8 mln ton – 18%) oraz cebula (0,7 mln ton – 15%). Na niższym poziomie utrzymywano produkcję: buraków ćwikłowych (7% udział w strukturze zbiorów warzyw gruntowych), pomidorów (6%) oraz ogórków i kalafiórów (po 5%).

Zbiory warzyw w Polsce (tys. ton)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Warzywa ogółem	5 590	5 601	4 878	5 575	5 431	4 986	5 607	4 795	5 610	5 705
Warzywa gruntowe, w tym:	4 916	4 810	4 189	4 803	4 553	4 004	4 639	3 793	4 547	4 583
Kapusta	1 371	1 276	986	1 231	1 140	975	1 156	875	1 018	1 011
Cebula	866	708	578	677	642	551	651	548	651	667
Marchew jadalna	928	913	765	887	835	743	823	678	822	827
Buraki ćwikłowe	357	351	290	370	345	298	358	297	341	336
Ogórki	256	256	253	297	283	254	267	221	261	249
Pomidory	213	265	225	273	261	270	272	236	260	255
Kalafiory	206	225	214	236	246	210	246	195	240	238
Warzywa spod osłon, w tym:	674	791	689	772	877	982	968	1 002	1 063	1 122
Pomidory	370	444	384	440	498	559	539	553	607	644
Ogórki	208	224	185	214	238	259	265	267	277	295

Źródło: Wyniki produkcji roślinnej GUS, Roczniki statystyczne rolnictwa GUS.

Zbiory warzyw spod osłon w latach 2004–2017 wzrosły z 0,7 mln ton do 1,1 mln ton, a ich udział w zbiorach warzyw ogółem zwiększył się z 12% do 20%. W uprawie warzyw pod osłonami największe znaczenie miały pomidory (55–58%) oraz ogórki (26–31%). Mniejszy udział w produkcji stanowiły papryka oraz pozostałe gatunki warzyw.

Warzywa z Polski uznaną marką na rynku europejskim

Ważnym czynnikiem stymulującym rozwój krajowej produkcji warzywniczej jest eksport. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej notowano wzrost wolumenu wywozu większości warzyw. Jednak wprowadzone w roku 2014 przez Federację Rosyjską embargo na unijne warzywa przyczyniło się do ograniczenia ich wywozu z Polski. W tej sytuacji krajowi producenci oraz administracja rządowa podjęli wysiłki zmierzające do dywersyfikacji kierunków eksportu. W roku 2017 poza granice Polski wywieziono 492 tys. ton warzyw, o 33% więcej niż w roku 2017, tj. pierwszym roku członkostwa Polski w UE. Znacznie większy wzrost odnotowano w przychodach z eksportu. Wartość wywozu warzyw wzrosła 2,7 razy, do 259 mln euro.

Wzrostowi eksportu sprzyjała dobra jakość polskich warzyw, konkurencyjne ceny oraz podejmowane działania promocyjne. Głównymi odbiorcami naszych warzyw są kraje Unii Europejskiej (przede wszystkim Niemcy i Wielka Brytania), a także kraje Wspólnoty Niepodległych Państw. Najwięcej wywozimy cebuli, pomidorów oraz kapusty.

Polska jest również importermem warzyw. Sprowadzane warzywa stanowią uzupełnienie zarówno krajowej oferty warzyw świeżych, jak i su-

Struktura wartościowa eksportu warzyw z Polski w 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Ekspert warzyw świeżych z Polski (tys. ton)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Warzywa ogółem,	370	411	402	414	478	503	526	470	474	492
w tym:										
Cebula	179	123	119	115	122	113	125	122	126	133
Pomidory	45	72	72	74	95	107	99	98	98	92
Kapusta biała i czerwona	33	60	54	51	59	52	75	65	37	52
Marchew	15	21	38	29	26	36	42	30	23	33
Kalafior	15	25	13	17	29	26	31	28	28	24
Buraki ćwikłowe	10	8	11	24	14	23	18	16	21	23
Papryka	6	11	9	13	18	19	17	15	20	19
Ogórki	17	10	12	13	13	10	10	9	15	16
Warzywa ogółem (mln euro)	97	167	199	201	237	262	258	253	268	259

Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

rowca do przetwórstwa. Skala importu warzyw w poszczególnych latach była uzależniona od podaży krajowej (zmieniającej się w wyniku rosnącej lub malejącej produkcji) oraz od zmian cen. Do Polski importowano głównie: pomidory, cebulę, paprykę i ogórki.

Przetwórstwo warzyw – jakość i nowoczesność

Z uwagi na sezonowość krajowej produkcji warzyw przemysł przetwórczy i przechowywalnictwo odgrywają ważną rolę w zapewnieniu konsu-

mentom nieprzerwanego dostępu do warzyw i ich przetworów.

W Polsce od wieków kiszone, marynowano, solono, suszono i utrwalano cukrem różne gatunki warzyw. Na skalę przemysłową przetwórstwo rozwinęło się w XX wieku, szczególnie w latach 60., kiedy uruchomiono produkcję mrożonek. Obecnie jest to najważniejszy kierunek polskiego przetwórstwa warzyw. Mrożonki warzywne mają największy, ponad 50%, udział w strukturze krajowej produkcji przetworów warzywnych. Znaczący jest także udział konserw, marynat oraz keczupów i sosów pomidorowych. Krajowy przemysł przetwórczy jest dobrze rozwinięty. Znaczny odsetek firm zajmujących się przetwórstwem warzyw to przedsiębiorstwa mikro- i małe, zwłaszcza w przetwórstwie kapusty i ogórków oraz w produkcji suszu. W produkcji konserw warzywnych dominują natomiast firmy średnie i duże. Skala produkcji, poziom techniczny i wydajność pracy w krajowym przetwórstwie warzyw nie odbiegają od innych krajów unijnych. Również jakość i różnorodność krajowej oferty eksportowej jest zbliżona do oferty firm zachodnioeuropejskich. Atutem krajowego przemysłu przetwórczego jest bogata baza surowcowa. W efekcie Polska jest czołowym unijnym producentem warzyw mrożonych, kiszonych oraz suszonej marchwi.

Po akcesji Polski do Unii Europejskiej produkcja przetworów warzywnych ogółem kształtowała się w granicach 0,9–1,4 mln ton. Naj-

Struktura produkcji przetworów warzywnych w Polsce w roku gospodarczym 2017/2018*

* szacunek IERiGŻ – PIB

Źródło : opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych IERiGŻ – PIB.

Produkcja przetworów warzywnych (tys. ton)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 ¹
Ogółem przetwory, w tym:	860	985	1 047	1 063	1 085	1 105	1 150	1 200	1 195	1 320	1 355
Mrożonki	430	485	521	515	565	600	630	640	620	720	750
Konserwy	143	132	140	162	169	162	157	170	169	173	175
Marynaty	117	141	145	141	125	115	125	139	149	150	148
Kecup i sosy pomidorowe	70	116	124	133	125	121	117	116	123	131	136
Koncentrat pomidorowy	30	32	30	30	30	31	34	36	40	42	42
Kwaszona kapusta	15	22	25	24	17	13	15	18	19	24	25
Susze warzywne	27	25	26	22	21	27	24	28	21	31	30

1/ szacunek IERiGŻ – PIB

Źródło : opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych IERiGŻ – PIB.

Eksport przetworów warzywnych (tys. ton)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 ¹
Ogółem przetwory, w tym:	425	462	490	489	563	663	641	627	665	706	715
Mrożonki	328	316	339	332	376	455	425	402	424	455	463
Konserwy	24	35	34	38	41	53	55	52	49	48	53
Kecup i sosy pomidorowe	11	24	33	37	41	44	45	56	60	57	68
Marynaty	27	33	33	32	35	42	42	46	50	50	52
Mrożone przetwory gotowe	6	15	11	10	12	17	21	15	15	17	13
Susze	14	18	20	22	27	29	28	30	39	40	30
Kwaszona kapusta	13	10	10	9	21	10	9	10	8	12	10
Ogółem przetwory (mln euro)	207	322	324	351	361	438	464	454	496	506	552

1/ obliczenia IERiGŻ – PIB na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów

Źródło : opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych IERiGŻ – PIB.

bardziej dynamicznie rosła produkcja keczupu i sosu pomidorowego, mrożonek oraz marynat. Produkcja konserw, suszy warzywnych, koncentratu pomidorowego oraz kwaszonej kapusty była relatywnie stabilna.

Do rozwoju przetwórstwa warzywnego w kraju przyczynił się rosnący popyt eksportowy. W latach 2004–2017 wolumen eksportu przetworów warzywnych wzrósł z 425 do 715 tys. ton, a jego wartość z 207 do 552 mln euro. Za granicę wywożono średnio 50% wolumenu krajowej produkcji.

W strukturze polskiego eksportu przetworów warzywnych dominujące znaczenie mają mrożonki (64–77% udziału). W okresie czternastu lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej wywóz tego asortymentu wykazywał tendencje wzrostowe i według obliczeń IERiGŻ – PIB w roku gospodarczym 2017/2018 wyniósł 463 tys. ton. Mrożonki produkowane w Polsce cieszą się zainteresowaniem zarówno konsumentów unijnych, jak i odbiorców spoza UE. Głównymi importerami mrożonek z Polski są Niemcy, Francja i Wielka Brytania. Poza Unię Europejską krajowe mrożonki wywożone są przede wszystkim do państw WNP – najwięcej na Białoruś oraz do Stanów Zjednoczonych.

Marzena Trajer
Dyrektor Biura Analiz
i Strategii KOWR

Więcej informacji można znaleźć w broszurze promocyjnej pt. „Rynek warzyw w Polsce”, opracowanej w Biurze Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przez zespół: Marzena Trajer, Martyn Mieczkowski, Paulina Kafarska, Joanna Sych-Winiarek.

Zmiany

na rynku biokomponentów

W ostatnim czasie na krajowym rynku biokomponentów rozpoczęły się zmiany, które w dłuższej perspektywie mają za zadanie doprowadzić do stopniowego zwiększania produkcji biokomponentów z surowców, których pozyskanie nie stanowi konkurencji dla produkcji żywności pod względem wykorzystania gruntów rolnych.

W celu zachęcenia przedsiębiorców do wykorzystywania tego typu surowców oraz do stosowania wytworzonych z nich biokomponentów jako dodatków do paliw ciekłych w przepisach ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych zostały wprowadzone rozwiązania, na mocy których od 1 stycznia 2018 r. biokomponenty wyprodukowane z surowców wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy mogą zostać podwójnie zaliczone na poczet realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW). Na liście wyszczególnione zostały m.in. algi, słoma, gliceryna surowa, zużyty olej kuchenny, a także frakcja biomasy pochodząca z odpadów przemysłowych, nienadająca się do wykorzystania w łańcuchu żywnościowym ludzi i zwierząt.

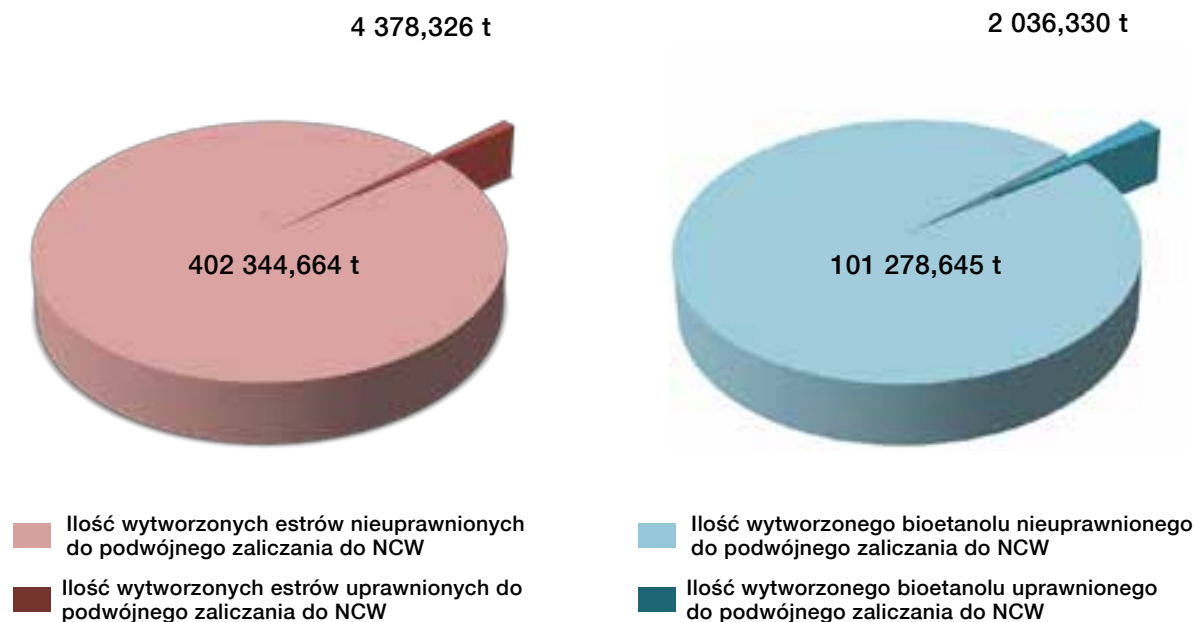
Z informacji przedstawionych w sprawozdaniach kwartalnych złożonych przez wytwórców biokomponen-

tów w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (KOWR) wynika, że w pierwszym półroczu tego roku wykorzystano łącznie blisko:

- 2,80 tys. ton zużytego oleju kuchennego (odpadu o kodzie 20 01 25) i 1,62 tys. ton tłuszczów zwierzęcych kat. 2, z których wyprodukowano około 4,38 tys. ton estrów mogących być podwójnie zaliczonych do realizacji NCW,
- 35,63 tys. ton zawiesiny skrobi odpadowej (odpadu o kodzie 02 03 80) i 4,34 tys. ton odpadów spożywczych (piekarniczych oraz cukierniczych), z których wyprodukowano blisko 2,04 tys. ton preferencyjnego bioetanolu.

Na wykresach przedstawiono udział poszczególnych rodzajów biokomponentów wytworzonych z surowców wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy w ogólnej

Produkcja biokomponentów w pierwszym półroczu 2018 r.

Źródło : Opracowanie własne KOWR.

ilości biokomponentów wyprodukowanych w pierwszym półroczu 2018 r.

W związku z wprowadzeniem nowych rozwiązań prawnych oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku, KOWR w odpowiedzi na wnioski składane przez wytwórców biokomponentów przedstawia własne opinie dotyczące kwalifikacji konkretnego rodzaju odpadu do grupy surowców wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy.

Niezależnie od oceny KOWR wszystkie podmioty przetwarzające odpady są zobowiązane posiadać certyfikat wydany w ramach jednego z uznanych systemów certyfikacji, potwierdzający uprawnienie do przetwarzania odpadów oraz prowadzenia we właściwy sposób systemu bilansu masy. Szczególnie problematyczne wydaje się w tym zakresie prawidłowe określanie współczynników konwersji, biorąc pod uwagę, że w większości przypadków strumień surowców odpadowych będzie niejednorodny oraz to, że udział biokomponentów w realizacji NCW może być uznany za dwukrotnie wyższy jedynie w części, w jakiej zostały one wytworzone z surowców określonych w załączniku nr 1 do ustawy.

Dotychczas w Polsce nie powstały nowoczesne instalacje, które pozwoliłyby na przetwarzanie na skalę przemysłową surowców odpadowych na bioetanol w jednym, ciągłym procesie technologicznym. Wydaje się zatem, że możliwość wykorzystywania odpadów do produkcji

tego rodzaju biokomponentu może okazać się szansą dla gorzelni rolniczych. Zakłady te są doskonale przystosowane do przetwarzania różnego rodzaju odpadów spożywczych, a wytworzony z nich destylat może stanowić surowiec do produkcji bioetanolu.

Pomimo obowiązku stopniowego zwiększania ilości biokomponentów wytwarzanych z surowców odpadowych wydaje się, że w polskich warunkach warto w kolejnych latach utrzymać produkcję biokomponentów z rzepaku oraz kukurydzy na co najmniej dotychczasowym poziomie. Jak wynika z danych będących w posiadaniu KOWR, zdecydowana większość surowców rolniczych przeznaczonych do produkcji biokomponentów było uprawianych przez krajowych rolników, przyczyniając się w ten sposób do stabilizacji cen produktów rolnych, zwiększania dochodów w rolnictwie oraz wytwarzania wysokobiałkowych pasz dla zwierząt gospodarskich.

Joanna Stasiak-Panek
Główny Specjalista w Wydziale Odnawialnych Źródeł Energii
Departament Innowacji KOWR
Wojciech Rylski
Kierownik Wydziału Odnawialnych Źródeł Energii
Departament Innowacji KOWR

KOWR

wspiera pszczelarzy

Pomoc dla branży pszczelarskiej została uruchomiona na obszarze Unii Europejskiej w 1997 r. i od wielu lat z powodzeniem służy poprawie jakości miodu oraz wzmocnieniu poszczególnych ogniw związanych z produkcją i zbytem produktów pszczelich. W Polsce w sezonie 2017/2018 do podmiotów uprawionych trafiło blisko 24,5 mln zł.

Wsparcie finansowe działań prowadzonych na terenie państw członkowskich Wspólnoty w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” jest istotnym elementem wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej.

Obecnie możliwość udzielania pomocy w sektorze pszczelarskim w UE przewiduje art. 55 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr

234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (z późn. zm.). Działania państw członkowskich w tym zakresie są realizowane na podstawie zatwierdzanych przez Komisję Europejską trzyletnich krajowych programów wsparcia pszczelarstwa.

Krajowy Wsparcia Program Pszczelarstwa na lata 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 został opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z organizacjami pszczelarskimi i przekazany do Komisji Europejskiej w marcu 2016 roku. Komisja Europejska, w drodze decyzji, zaakceptowała kierunki i środki finansowe wsparcia.

Zgodnie z Programem mechanizm „Wsparcie rynku produktów pszczelich” przewiduje dofinansowanie w ramach następujących kierunków wsparcia:

- Pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy,
- Zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczoł, w szczególności warrozy,
- Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli,
- Środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli we Wspólnocie,
- Poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku.

Zgodnie z powyższymi założeniami, począwszy od sezonu 2016/2017, refundacji podlegają całkowite lub

częściowe (w zależności od kierunku wsparcia) koszty poniesione na realizację następujących działań:

- Przeprowadzenie szkoleń i konferencji,
- Zakup sprzętu pszczelarskiego,
- Zakup leków do zwalczania warrozy (dopuszczonych do obrotu na terenie Polski),
- Zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej,
- Zakup pszczoł,
- Wykonanie analiz jakości miodu.

Zgodnie z unijnymi zasadami współfinansowanie z budżetu UE może stanowić do 50% wydatkowanych środków. Refundacji podlegają koszty netto poniesione na realizację działań przez podmioty uprawnione, tj.: związki, stowarzyszenia, zrzeszenia i spółdzielnie pszczelarskie, grupy producentów rolnych w zakresie działalności pszczelarskiej oraz jednostki badawczo-rozwojowe zajmujące się problematyką pszczelarską. Końcowymi odbiorcami wsparcia są gospodarstwa pasieczne posiadające weterynaryjny numer identyfikacyjny lub pasieki wpisane do rejestrów prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Podsumowanie sezonu 2017/2018

Na sezon 2017/2018 przyjęto 407 projektów, w ramach których podpisano 405 umów. Do refundacji złożono 389 wniosków o płatność, po rozpatrzeniu których wypłacono podmiotom uprawnionym łączną kwotę niemal 24,5 mln zł. Wnioski dotyczyły: przeprowadzenia szkoleń i konferencji – 49 wniosków na kwotę 673 tys. zł, zakupu leków do zwalczania warrozy – 87 wniosków na kwotę 7,6 mln zł, zakupu urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej – 60 wniosków na kwotę 955 tys. zł, zakupu sprzętu pszczelarskiego – 87 wniosków na kwotę

11,5 mln, zakupu pszczoł – 83 wnioski na kwotę 3,5 mln zł oraz wykonania analiz miodu – 23 wnioski na kwotę 66 tys. zł. Ogółem poziom wykorzystania środków wyniósł 99%.

Umowy zostały rozliczone zgodnie z unijnymi zasadami mechanizmu, a wypłata przyznanych kwot refundacji została zrealizowana do 15 października 2018 r.

Sezon 2018/2019

Do 30 maja 2018 r. podmioty uprawnione miały możliwość złożenia projektów na sezon 2018/2019. Do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wpłynęło 375 projektów w ramach przedmiotowego naboru. Obecnie projekty podlegają weryfikacji w celu zawarcia umów refundacyjnych, a realizacja wypłat przyznanych kwot nastąpi niezwłocznie po złożeniu wniosków o płatność, nie później niż do 15 października 2019 roku.

Jednocześnie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przy współudziale środowiska pszczelarskiego, opracowuje założenia Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa na kolejną trzyletnią perspektywę.

*Monika Koźlakiewicz
Zastępcza Dyrektora*

Departament Interwencji Rynkowych KOWR

Paweł Poleski

*Kierownik Wydziału Wsparcia Pszczelarstwa
Departament Interwencji Rynkowych KOWR*

Promujemy polską żywność

Polska żywność odnosi sukcesy na całym świecie. W tym roku wpływy z eksportu polskiej żywności mogą osiągnąć nienotowany dotąd poziom 29 mld euro. Głównym motorem wzrostu eksportu będzie w przyszłości ekspansja na rynki pozaunijne.

Tam też kierowane są strategiczne działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, których nadrzędnym celem jest budowanie marki polskiej żywności.

Więzi gospodarcze pomiędzy Polską a krajami UE są silne, a polska żywność znajduje szerokie grono odbiorców wśród konsumentów z Europy Zachodniej. Nasz eksport do tych krajów stanowi aż 82 proc. Doświadczenia z kryzysu gospodarczego w latach 2009–2011 pokazują jednak, że niższa dynamika sprzedaży w Niemczech, największego odbiorcy produktów żywnościowych z Polski (obecnie 24% wartości polskiego eksportu rolno-spożywczego) czy Wielkiej Brytanii (9% wartości tego eksportu) może skutkować zmniejszeniem popytu na polskie produkty spożywcze, ograniczeniem wymiany handlowej oraz poważnymi problemami polskich eksporterów uzależnionych od tych rynków. Neutralizacja ryzyka wymaga dywersyfikacji rynków zbytu. Polscy eksporterzy biorą to pod uwagę, wzmacniając swoją pozycję w kolejnych regionach świata. Jednocześnie resort rolnictwa podejmuje dzia-

łania w kierunku otwierania kolejnych rynków zbytu dla polskich produktów.

Dzięki temu Polska znajduje się w pierwszej dziesiątce unijnych eksporterów żywności, a polscy przedsiębiorcy coraz częściej sięgają poza UE i państwa sąsiadujące. W roku 2017 wartość eksportu rolno-spożywczego do USA, które są największym odbiorcą polskiej żywności spośród krajów trzecich, wzrosła o 40 procent w stosunku do 2016 r. Odnotowano wzrost wartości eksportu rolno-spożywczego do Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Izraela, Turcji, Korei Południowej, Wietnamu czy Kenii. Optymistyczne prognozy rozwoju światowej gospodarki skłaniają do podejmowania wyzwań w kolejnych państwach, przede wszystkim w Afryce i Azji. W najbliższych latach można spodziewać się wzmocnienia ekspansji polskich przedsiębiorców do krajów trzecich.

Z dbałością o środowisko

Polskie produkty żywnościowe są znane na całym świecie ze swojej wysokiej jakości, wyjątkowego smaku oraz rozsądnej ceny. Nasze rolnictwo, oparte w większości na gospodarstwach rodzinnych, łączy tradycję z nowoczesnością, a gospodarstwa wykorzystują stosunkowo niewielkie ilości nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin, więc środowisko naturalne oraz krajobraz nie zostały niekorzystnie zmienione. Ponadto polski przemysł spożywczy jest wyposażony w najnowocześniejsze maszyny produkcyjne.

Dbamy również o środowisko, do produkcji żywności utrzymujemy wysokiej jakości gleby, co wpływa na wzrost produkcji ekologicznej. Polska zajmuje piąte miejsce w UE pod względem obszaru upraw ekologicznych i szóste pod względem liczby gospodarstw ekologicznych. Naszym celem w najbliższej przyszłości jest osiągnięcie pozycji europejskiego lidera w produkcji żywności ekologicznej.

W uzupełnieniu do produktów wytwarzanych na większą skalę w dużych zakładach, w Polsce funkcjonuje wiele małych i średnich przedsiębiorstw rodzinnych, które oferują produkty o wyjątkowym smaku, wytwarzane zgodnie ze starymi recepturami, charakterystycznymi dla regionu.

Przezwyciężanie barier

Chiny – drugi największy rynek żywności importowanej na świecie – pomimo możliwości, jakie oferuje, cechuje się niedostępnością dla polskiej żywności. Aktualne dane handlowe nie odzwierciedlają rzeczywistego potencjału wymiany handlowej pomiędzy Polską i Chinami. Przyczyny tej sytuacji są złożone. Z jednej strony rynek chiński, mimo wielkości, wcale nie jest tak otwarty i dostępny, jak by się mogło wydawać. Mamy

tu z jednej strony dużą konkurencję produktów z całego świata przy jednocześnie dużej i taniej chińskiej produkcji masowej. Polskie produkty, aby się odnaleźć na tym rynku, powinny wyróżniać się spośród konkurentów innowacyjnością, oryginalnością, atrakcyjnym opakowaniem i wysoką jakością. Z drugiej strony istnieje szereg ograniczeń i trudności, na jakie napotykać polscy eksporterzy wchodzący na ten rynek. Można tu wymienić liczne restrykcje sanitarne i fitosanitarne obejmujące produkty spożywcze przeznaczone do handlu na rynku chińskim. Przeszkodę stanowią także skomplikowane regulacje administracyjne związane z importem żywności (inne na poziomie centralnym, inne na poziomie lokalnym), nieraz niedostępne lub dostępne wyłącznie w języku chińskim. Dystrybutorzy chińscy mogą oczekiwać dostarczenia różnego rodzaju dokumentów i certyfikatów, które nie są wymagane w handlu z innymi krajami. Ważnym problemem jest również słaba ochrona praw własności intelektualnej w Chinach. W związku z tym, zanim przedsiębiorca podejmie decyzję o wejściu na rynek chiński, powinien zarejestrować w Chinach znak towarowy, markę produktu i logo, które będą wykorzystywane podczas sprzedaży polskich produktów na tym rynku (zanim zrobi to chiński konkurent). Mamy jednak nadzieję, że w najbliższej przyszłości uda się nam pokonać przynajmniej część z tych barier i pomóc naszym producentom w sposób bardziej zauważalny wejść na rynek chiński.

W listopadzie w Szanghaju w Chinach odbyły się targi dla importerów, na których Polska miała stoisko narodowe. Inicjatywa przewodniczącego Xi Jinpinga dotycząca zorganizowania nowych międzynarodowych targów importowych China International Import Expo w Szanghaju wpisuje się w politykę rządu chińskiego pobudzenia konsumpcji i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego dla 1,3 mld obywateli chińskich. W kontekście wzajemnych utrudnień handlowych z USA i spadku importu żywności z tego kraju Chiny zwiększają własną produkcję rolną oraz poszukują nowych zagranicznych źródeł dostaw żywności. Zgodnie z zapowiedzią premiera ChRL Li Keqianganga Chiny zamierzają zwiększyć import produktów rolnych z Europy Środkowo-Wschodniej. Jest to szansa dla polskich produktów, by zaistnieć na tym rynku.

Należy przy tym zauważyć, że Polska jako jedyne państwo z krajów europejskich może eksportować mięso drobiowe do Chin. Także mięso wołowe, którego eksport do Chin obecnie jeszcze nie jest możliwy, mogłoby być takim produktem o dużym potencjale sprzedaży na rynku chińskim ze względu na swe właściwości kulinarne – kruchość i marmurkowatość oraz sposób produkcji. Dzięki rygorystycznym wymogom UE polskie mięso jest również wolne od antybiotyków i hormonów wzrostu.

Innym polskim produktem, którego udział w eksporcie do Chin dynamicznie rośnie, są jabłka. Polskie sadownictwo jest znane z szerokiej różnorodności odmian jabłek. Jabłka są produktem, który Polska eksportuje w największych ilościach. Za jabłkami, w odniesieniu do wielkości eksportu lokalnych owoców, plasują się gruszki, maliny, truskawki, wiśnie i czereśnie.

Nowe kierunki, nowe perspektywy

Niemcy, ZEA, Japonia, Meksyk, Wietnam, Korea Południowa, Czechy, Hongkong, Indie, Izrael, Chiny to kierunki działań KOWR w przyszłym roku. Na tych rynkach KOWR będzie organizował podczas najważniejszych targów spożywczych narodowe stoiska wystawiennicze oraz misje handlowe polskich przedsiębiorców. KOWR prowadzi działania skierowane do wszystkich branż. Zapraszamy przedsiębiorców do uczestnictwa w działaniach realizowanych przez Krajowy Ośrodek.

W przyszłym roku planujemy także organizację misji przyjazdowych zagranicznych kontrahentów (importerów, przedstawicieli sieci handlowych itp.).

Będziemy również organizować szkolenia i warsztaty przedwyjazdowe oraz seminaria informacyjne w krajach docelowych. Podjęliśmy także działania na rzecz zapewnienia przedsiębiorcom szerszego dostępu do baz danych potencjalnych kontrahentów, robimy rozpoznanie rynku pod kątem opracowania analiz rynkowych dla kluczowych branż i rynków zagranicznych.

Zapowiada się rekordowy eksport

W bieżącym roku mamy nadzieję na rekordową wielkość polskiego eksportu rolno-spożywczego. Do tego wysokiego wyniku przyczyniają się także działania KOWR

wspierające eksport polskich produktów rolno-spożywczych na rynkach światowych. Jednak nie wszędzie można eksportować wszystkie produkty. Każdy rynek ma tu swoją specyfikę, z którą warto się zapoznać przed rozpoczęciem działań eksportowych. Większość państw w różnym zakresie stosuje rozmaite środki ochrony rynku rolno-spożywczego takie jak bariery taryfowe oraz pozataryfowe, w tym restrykcje sanitarne i fitosanitarne. Polski resort rolnictwa we współpracy z podległymi inspekcjami pracuje z dużym sukcesem nad otwarciem dostępu dla kolejnych produktów rolno-spożywczych na rynkach zagranicznych. Prace takie wymagają sporo czasu i zaangażowania właściwych służb po obu stronach. Często nie ma możliwości równoległego prowadzenia takich prac dla kilku produktów. Warto tu wymienić sukcesy Polski w tym zakresie takie jak otwarcie rynku Indii i Izraela dla eksportu mięsa drobiowego z Polski, otwarcie rynku Brazylii na polskie mięso wołowe, rynku Malezji na polską wieprzwinę oraz oczywiście zniesienie przez wiele krajów zakazu eksportu polskiego mięsa drobiowego wprowadzonego w związku z epidemią w Polsce ptasiej grypy.

Z drugiej strony w ramach Unii Europejskiej z wieloma krajami prowadzone są negocjacje umów o wolnym handlu mające na celu zniesienie ograniczeń taryfowych i utrudnień w handlu. Można tu wspomnieć sukcesy UE w tym zakresie takie jak wejście w życie umowy CETA z Kanadą w 2017 roku. Niedawno też sukcesem zakończyły się negocjacje umowy handlowej z Japonią. Oczekujemy także bliskiego wejścia w życie umów handlowych z Wietnamem i Meksykiem.

Producenci i eksporterzy powinni uważnie obserwować trendy panujące na rynkach, na których planują prowadzić działalność eksportową, i podchodzić do każdego z nich w sposób indywidualny. Potrzeby konsumentów są różne z uwagi na wiele czynników, m.in. uwarunkowania środowiskowe, kulturowe czy nawet geograficzne. Co więcej, potrzeby te z uwagi na zmieniający się styl życia ewoluują, dlatego kluczem do sukcesu jest dostrzeganie tych zmian i wychodzenie ze swoją ofertą naprzeciw oczekiwaniom klientów.

Jeśli chodzi o panujące trendy, to ze względu na dominujący szybki styl życia, zauważalny jest wzrost sprzedaży produktów w kategoriach dań gotowych, wygodnych i przekąsek, które zapewniają natychmiastową satysfakcję. Przewiduje się zatem rozszerzanie asortymentu tego typu wyrobów w najbliższych latach. Jest to jednak silnie skorelowane z rozwojem technologicznym poszczególnych branż. Powodzeniem cieszyć się będą również produkty nieprzetworzone, bez konserwantów, barwników i innych dodatków, produkty ekologiczne. Zauważalnym trendem są również odpowiedzialne wybory konsumenckie w obszarze środowiska i ekologii, co oznacza poszukiwanie i kupowanie przez konsumentów marek, których producenci kierują

się etyką w produkcji swoich wyrobów. Ważnym trendem jest również przejrzystość w zakresie pochodzenia surowca, procesu produkcji czy sposobu dystrybucji produktu końcowego. To tylko niektóre z panujących obecnie trendów. Ich dostrzeżenie pozwala na dopasowanie oferty do gustów konsumentów, a to już połowa sukcesu.

Polska żywność, ze względu na przynależność Polski do UE, cieszy się na rynkach trzecich zaufaniem i jest postrzegana jako żywność bezpieczna, wyjątkowej jakości, podczas gdy jakość produktów lokalnych nie zawsze spełnia normy bezpieczeństwa. Ma to związek z wysokim poziomem, jaki reprezentuje polski przemysł rolno-spożywczy, który jest obecnie jednym z najnowocześniejszych i najbardziej zaawansowanych technologicznie w UE. Przekłada się to na zwiększoną wydajność produkcji i jakość rodzimych produktów. Polskie produkty są coraz bardziej konkurencyjne na rynkach światowych, o czym świadczą wyniki eksportowe.

Poland tastes good

Mimo zauważalnego wzrostu polskiego eksportu rolno-spożywczego (w 2017 r. eksport osiągnął wartość 27,3 mld euro) polskie produkty – jak podkreśla wielu rozmówców zagranicznych (np. przedsiębiorcy z zagranicy podczas spotkań) – są wciąż zbyt mało rozpoznawalne na rynkach zagranicznych. Aby to zmienić, musimy wypromować markę polskiej żywności. Chcemy to osiągnąć poprzez kontynuację dotychczasowych działań promocyjnych oraz wytyczanie coraz to nowych celów.

W trudnym procesie wprowadzania i utrzymania oferty na rynkach zagranicznych polskie przedsiębiorstwa branży spożywczej potrzebują i oczekują wsparcia instytucjonalnego, by móc konkurować z podmiotami światowymi mającymi bardziej ugruntowaną pozycję. Taką pomoc zapewnia KOWR. Rolą Krajowego Ośrodka jest budowanie pozytywnego wizerunku i rozpoznawalności polskiej żyw-

ności za granicą. Silna marka tych produktów budowana jest na rynku unijnym i rynkach krajów trzecich poprzez działania promocyjne pod hasłem „Poland tastes good” oraz w oparciu o spójny przekaz, że polska żywność jest wysokiej jakości, bezpieczna, naturalna oraz smaczna.

KOWR wspiera polskich przedsiębiorców z sektora rolno-spożywczego zarówno w krajach, w których polska żywność jest już obecna, jak i w tych, w których nasze produkty rolno-żywnościowe są jeszcze mało znane. Poza m.in. organizacją misji gospodarczych, stoisk wystawienniczych na zagranicznych targach rolno-spożywczych, staramy się – we współpracy z pomiotami zewnętrznymi (m.in. polskimi placówkami zagranicznymi, zagranicznymi biurami handlowymi PAIH) – rozpowszechniać wiedzę nt. uwarunkowań prowadzenia biznesu na rynkach zagranicznych. Zrozumienie specyfiki i kultury prowadzenia biznesu na poszczególnych rynkach to jeden z kluczowych elementów do odniesienia sukcesu. Do każdego z rynków należy podchodzić indywidualnie, gdyż zasady, które sprawdzają się na jednych rynkach, mogą nie mieć i najczęściej nie mają zastosowania na drugich. Wskazane jest, aby polskie firmy przygotowały się przed wejściem na dany rynek. Warto się zorientować, jakie są możliwości sprzedaży danego produktu na tym rynku, przeprowadzić badania marketingowe, sprawdzić warunki podażowo-popytowe oraz rozpoznać istniejącą na rynku konkurencję. Obserwujemy coraz większą świadomość polskich przedsiębiorców w tym zakresie.

Niewątpliwą jednak cechą wspólną dla większości rynków jest długotrwały proces budowania wizerunku firmy, marki, produktu, a także relacji biznesowych, z czym muszą się liczyć polscy przedsiębiorcy. Potrzeba na to czasu i zaangażowania ze strony polskich firm. Długotrwałe i stabilne relacje biznesowe buduje się miesiącami, a nawet latami, co należy mieć na uwadze, opracowując swoją strategię biznesową.

Polska smakuje

**Dlaczego warto zostać WYSTAWCĄ
w serwisie i aplikacji POLSKA SMAKUJE?**

Serwis www.polskasmakuje.pl i aplikacja mobilna Polska Smakuje to narzędzia komunikacji pomiędzy producentami polskiej żywności wyróżniającej się wysoką jakością a konsumentami.

Aby zarejestrować się jako Wystawca w serwisie Polska Smakuje, wystarczy dostęp do Internetu oraz spełnienie wymagań regulaminowych.

Zgodnie z regulaminem uprawnieni do rejestracji są **rolnicy** prowadzący:

- sprzedaż bezpośrednią,
- rolniczy handel detaliczny,
- dostawy bezpośrednie,
- MOL – sprzedaż marginalną, ograniczoną i lokalną

oraz **producenci**, którzy mają w swojej ofercie przynajmniej jeden produkt:

- posiadający aktualny certyfikat **QMP, QAFP, PQS, Jakość Tradycja, Integrowana Produkcja**,
- opatrzone unijnym logo **rolnictwa ekologicznego**, co oznacza zgodność tego wyrobu z wymogami rozporządzenia UE w sprawie rolnictwa ekologicznego,

- zarejestrowany w rejestrze: **Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG)** lub **Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS)**,
- oznaczony znakiem jakości **Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)**,
- opatrzone znakiem graficznym zawierającym informację „**Produkt polski**”,
- wpisany na listę **produktów tradycyjnych**, prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- mający oznaczenie słowne „**produkt górski**”,
- opatrzone logo **Dziedzictwo Kulinarne**.

Zapraszamy do rejestrowania się w serwisie www.polskasmakuje.pl

5 KROKÓW DO ZAŁOŻENIA PROFILU WYSTAWCY:

1. wejdź na stronę www.polskasmakuje.pl, kliknij odnośnik REJESTRACJA WYSTAWCY i załóż Profil Wystawcy,
2. wypełnij pola obowiązkowe w formularzu rejestracyjnym: informacje o wystawcy, typ produkcji i specjalizacja, dane adresowe dotyczące firmy oraz miejsca sprzedaży produktów,
3. kliknij link aktywacyjny, który otrzymasz na adres e-mail podany w trakcie rejestracji,
4. wejdź ponownie na www.polskasmakuje.pl i uzupełnij Profil, dodaj przynajmniej jeden produkt, zaznacz, jakie certyfikaty lub oznaczenia on posiada, dodaj zdjęcia,
5. kliknij przycisk WYŚLIJ ZGŁOSZENIE.

Pamiętaj, że Twój Profil to Twoja wizytówka. Postaraj się, aby informacje w nim zawarte były czytelne i atrakcyjne dla odbiorców (produkty właściwie opisane, zdjęcia wyraźne), a wskazane przez Ciebie miejsca sprzedaży dawały konsumentom realną możliwość nabycia Twoich wyrobów.

Jeśli potrzebujesz pomocy przy rejestracji, skontaktuj się z nami.

polskasmakuje@kowr.gov.pl

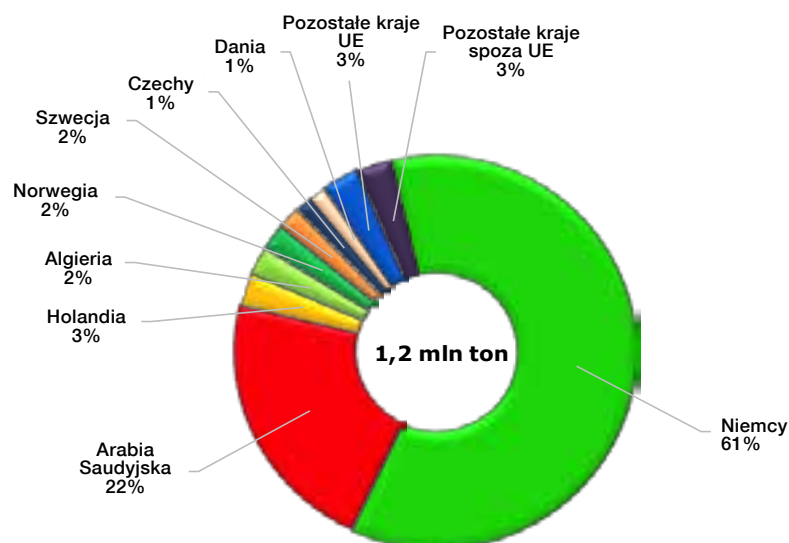
Sytuacja na rynkach rolnych

Sytuacja na rynku zboż

W sezonie 2018/2019 z powodu suszy w Europie, w tym także w krajach należących do WNP, nastąpił spadek zbiorów zboż. Zbiory zboż w WNP¹ zostały oszacowane na 216 mln ton, o 7% poniżej zbiorów z sezonu 2017/2018. W krajach WNP, z uwagi na przewidywany spadek zużycia do 129 tys. ton, nadwyżka z bieżącej produkcji stanowić będzie 40% zbiorów. W tej sytuacji eksport zboż z tego kierunku może być nadal znaczący i stanowić dużą konkurencję dla eksportu ziarna z UE. Duża podaż pszenicy jest przewidywana z Federacji Rosyjskiej. Kraj ten, pomimo obniżenia produkcji tego zboża (o 18%, do 70 mln ton), prawdopodobnie utrzyma pozycję lidera w eksporcie pszenicy (35 mln ton). Jednocześnie znaczącym eksporterem kukurydzy będzie Ukraina z uwagi na rekordowe zbiory tego ziarna. USDA przewiduje, że wolumen eksportu ukraińskiej kukurydzy wyniesie 27 mln ton, co zapewni sąsiadowi Polski trzecie miejsce na świecie w eksporcie tego zboża, po Stanach Zjednoczonych (62 mln ton) i Argentynie (27,5 mln ton).

Zbiory zboż w UE w sezonie 2018/2019 oszacowano na 284 mln ton, o 6% poniżej zbiorów z sezonu 2017/2018. Jednocześnie będą one

Struktura geograficzna eksportu ziarna zboż z Polski w okresie lipiec–wrzesień 2018 r. (wg wagi produktu)

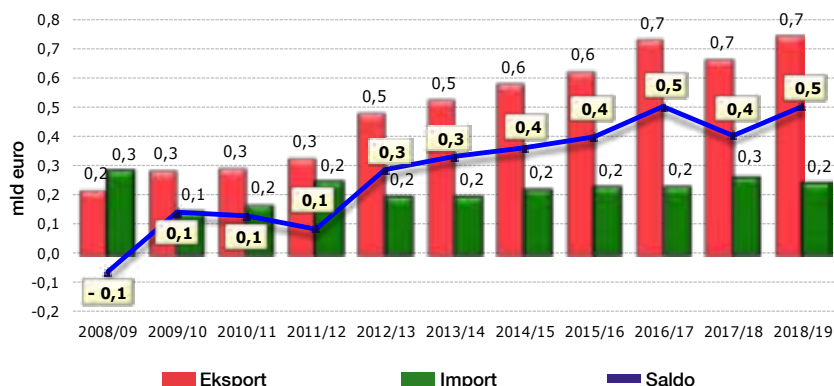
Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

o blisko 6 mln ton mniejsze od przewidywanego zużycia. Mniejsze niż przed rokiem zasoby unijnych zboż oraz duża konkurencja na rynkach zagranicznych przyczynią się prawdopodobnie do dalszego ograniczenia eksportu ziarna z UE. Zmniejszeniu ulegną także unijne zapasy i na koniec sezonu mogą wynieść 23 mln ton wobec 30 mln ton w sezonie 2017/2018.

W Polsce w 2018 r. zbiory zboż ogółem (z kukurydzą, prosem i gryką) wyniosły 26,7 mln ton i były o około 16% mniejsze od zbiorów ubiegłorocznych. Spadek zbiorów wynikał przede wszystkim z znacznie niższych plonów (z powodu suszy), gdyż powierzchnia uprawy była o 3,5% większa niż przed rokiem (7,9 mln ha). Mniej zebrano wszystkich rodzajów zboż. Znaczny spadek zbiorów odnotowano m.in. w przypadku pszenicy (o 15% w porównaniu z 2017 r., do 9,9 mln ton) i żyta (o 13,5%, do 2,3 mln ton)². Zbiory kukurydzy uprawianej na ziarno w porównaniu z 2017 r. mogły obniżyć się o 20%, do 3,2 mln ton³.

1. Zapasy, produkcja oraz zużycie zboż (bez ryżu) w WNP i w UE według prognozy United States Department of Agriculture (USDA), November 2018.
2. Informacja sygnałowa GUS *Przedwstępny szacunek głównych ziemniaków rolnych i ogrodnictwa w 2018 r.*, opublikowana 28 września 2018 r.
3. *Rynek Zboż – Stan i Perspektywy*, nr 55, wrzesień 2018, IERiGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

Polski handel zagraniczny zbożami (ziarno i przetwory) w okresie lipiec–wrzesień

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2018 r. dane wstępne.

W bieżącym sezonie (2018/2019) w wyniku rosnącego zużycia paszowego i przemysłowego spodziewane jest dalsze zwiększenie krajowego zapotrzebowania na zboża. Analitycy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa szacują się, że krajowe zużycie zbóż wyniesie 26,2 mln ton i będzie o 1% większe niż w sezonie 2017/2018. Tradycyjnie największą pozycję stanowi paszowe zużycie zbóż, które może być o 0,5% większe niż w poprzednim sezonie i wynieść 16,6 mln ton.

W okresie zbiorów duża podaż zbóż sprzyjała eksportowi ziarna. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w sezonie 2018/2019 (tj. w okresie od lipca do września 2018 r.) z kraju wywieziono 1,2 mln ton ziarna zbóż, o 45% więcej niż rok wcześniej⁴. Eksport pszenicy ukształtował się na poziomie 526 tys. ton wobec 395 tys. ton w tym samym okresie poprzedniego sezonu (wzrost o 33%). Zwiększył się również wywóz pozostałych zbóż podstawowych. Eksport kukurydzy w okresie lipiec–wrzesień 2018 r. był 3-krotnie większy od notowanego przed rokiem i wyniósł 190 tys. ton. Polscy eksporterzy lokowali zboże głównie na rynku unijnym (71% wywiezionego ziarna). Zboże eksportowano przede wszystkim do Niemiec (729 tys. ton – 61% eksportu ziarna z Polski).

Tradycyjnie, najwięcej wywieziono pszenicy. Ważnymi jej odbiorcami były: Arabia Saudyjska (50% eksportu tego ziarna), Niemcy (29%), Algieria (5%), Norwegia (4%) i Nigeria (3%).

Eksport produktów pierwotnego przetwórstwa w okresie od lipca do września 2018 r. był o 5% mniejszy niż przed rokiem, a produktów wysoko przetworzonych – o 2% mniejszy. Łącznie (w ekwiwalencie ziarna) w okresie trzech miesięcy roku gospodarczego 2018/2019 z kraju wywieziono 1,5 mln ton zbóż i przetworów zbożowych wobec 1,1 mln ton w tym samym okresie przed rokiem. Przychody z eksportu były o 12% większe od uzyskanych rok wcześniej i wyniosły 0,7 mld euro.

W okresie lipiec–wrzesień 2018 r. do kraju przywieziono 307 tys. ton ziarna zbóż, o 27% mniej niż przed rokiem. Spadek importu dotyczył głównie pszenicy (o 24%, do 188 tys. ton), jęczmienia (o 32%, do 34 tys. ton) i kukurydzy (o 52%, do 51 tys. ton). Wzrost odnotowano przede wszyst-

kim w przywozie żyta (4 razy więcej – 24 tys. ton).

Import produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa był o 10% większy niż w analogicznym okresie sezonu 2017/2018, natomiast produktów wysokoprotworzonych – o 7% mniejszy. Łącznie (w ekwiwalencie ziarna) od lipca do września 2018 r. do kraju przywieziono 573 tys. ton zbóż i przetworów zbożowych wobec 687 tys. ton przed rokiem. Wartość importu była o 9% mniejsza niż rok wcześniej i wyniosła 241 mln euro.

Mniejsza podaż zbóż w sezonie 2018/2019, przy większym krajowym zużyciu przyczyni się do zmniejszenia eksportu w dalszym okresie sezonu. Dodatkowym czynnikiem ograniczającym eksport zbóż może być duża konkurencja na tradycyjnych rynkach zbytu ze strony głównych producentów. Łącznie w całym sezonie 2018/2019 wywóz zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencie ziarna) według szacunków analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa może wynieść około 4 mln ton i być o 16% mniejszy niż w poprzednim sezonie. Import w tym czasie może się ukształtować na poziomie ponad 2 mln ton, o 4% wyższym.

Globalny popyt na ziarno na początku sezonu 2018/2019 stymulowany był obawami o poziom i jakość tegorocznych zbiorów, zwłaszcza w Europie. Sytuacja ta wywierała presję na wzrost cen zbóż. Dopiero podaż ziarna z nowych zbiorów przyczyniła się do spadku cen.

Z uwagi na oszacowanie globalnych zbiorów, na poziomie niższym od przewidywanego zużycia, sezonowy spadek światowych cen zbóż był znacznie mniejszy niż w poprzednim sezonie. W związku z tym od początku sezonu 2018/2019 ceny ziarna kształtują się na poziomie wyższym niż przed rokiem.

W Polsce w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu ceny zbóż dynamicznie rosły. Według danych GUS

⁴ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem zbożowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008, 1101, 1102, 1103, 1104, 1107, 110811, 110812, 1109, 2302, 1902, 1904, 1905 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

w październiku 2018 r. za pszenicę w skupie przeciętnie uzyskiwano 810 zł/t, o 18% więcej niż w czerwcu 2018 r. i o 25% więcej niż rok wcześniej. Przeciętna cena żyta wyniosła 702 zł/t i była o 21% wyższa niż w czerwcu br. i o 28% wyższa niż przed rokiem. Przeciętna krajowa cena kukurydzy, której zbiory zostały zapoczątkowane we wrześniu 2018 r., wyniosła 615 zł/t i była o 6% wyższa niż przed miesiącem i o 28% wyższa od ceny sprzed roku.

W dalszej części sezonu 2018/2019 należy liczyć się z możliwością stabilizacji cen zbóż na rynkach amerykańskich, a po zbiorach na południowej półkuli – nawet z ewentualnym umiarkowanym ich spadkiem. Ograniczona podaż zbóż na rynku unijnym będzie stymulowała ceny do wzrostu. Jednak wzrost ten może być ograniczany dostępnością ziarna na rynkach pozaeuropejskich. Ceny zbóż w Polsce będą kształtowały się pod wpływem cen na rynku unijnym. W tej sytuacji Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolno-Żywnościowych ocenił, że ceny zbóż w grudniu 2018 r. mogą ukształtować się na następującym poziomie: pszenica ogółem 800–840 zł/t, pszenica konsumpcyjna 820–860 zł/t, a żyto konsumpcyjne 700–730 zł/t. Przewiduje się, że ceny zbóż do końca pierwszego kwartału 2019 r. będą się utrzymywały na poziomie o 20–30% wyższym niż przed rokiem.

Sytuacja na rynku wieprzowiny

Rynek wieprzowiny, pomimo rosnącej konkurencji ze strony drobiu, pozostaje najważniejszą gałęzią zarówno światowego, jak i unijnego rynku mięsa, a utrzymujący się globalny popyt na wieprzowinę jest czynnikiem stymulującym wzrost produkcji. W Unii Europejskiej, na skutek zwiększenia pogo-

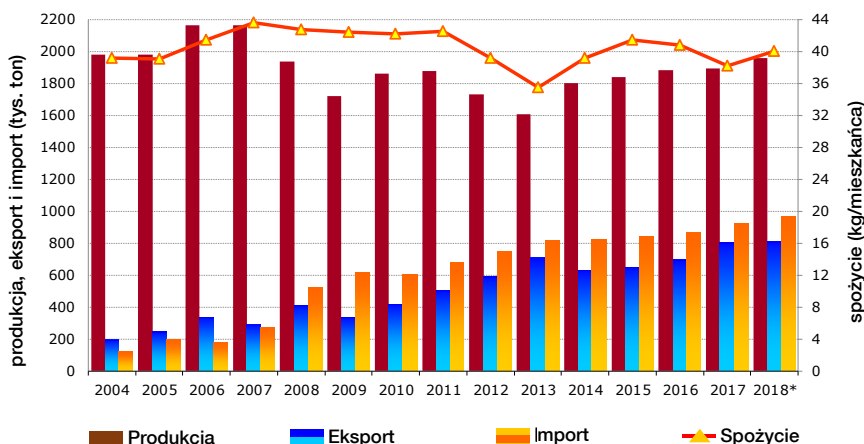
wia trzody chlewnej odnotowanego w grudniu 2017 r. u większości znaczących producentów wieprzowiny, nastąpi wzrost produkcji żywca wieprzowego, która w 2018 r. w całej UE może wynieść 24 mln ton, o 1,5% więcej niż w roku 2017⁵.

Polska należy do krajów o największej dynamice wzrostu pogłowia w UE. Według wstępnych danych GUS w czerwcu 2018 r. krajowe pogłowia trzody chlewnej w Polsce liczyło 11 828 tys. sztuk, o 4,2% więcej niż przed rokiem. W odniesieniu do czerwca 2017 r. stado tuczników zwiększyło się o 10,2%, a warchlaków – o 4,8%. Spadek pogłowia nastąpił w przypadku prosiąt – o 3,8%, świń na chów o wadze 50 kg i więcej – o 1,7% oraz loch – o 1,6% (w tym loch próśnych – o 3,1%)⁶. Mniejsza opłacalność chowu, wynikająca z potania trzody chlewnej względem zbóż i pasz, a w efekcie spadek pogłowia macior i prosiąt pozwalają przewidywać, że w grudniu 2018 r. pogłowia świń będzie o 1% mniejsze niż w grudniu 2017 r. i według oceny IERiGŻ – PIB może wynieść około 11 780 tys. sztuk⁷.

Utrzymujący się w 2017 r. i w pierwszym półroczu 2018 r. trend wzrostowy w pogłowiu świń skutkuje dalszym wzrostem produkcji żywca wieprzowego. W 2018 r., według prognozy IERiGŻ – PIB może ona wynieść 2504 tys. ton (1957 tys. ton mpc.⁸), tj. o 3% więcej niż w roku 2017⁹.

W 2018 r. mniejszy eksport wieprzowiny do Chin, tj. największego odbiorcy produktów wieprzowych z UE, jest rekompensowany wzrostem sprzedaży zagranicznej do innych krajów, m.in. do Japonii, Korei Południowej, na Filipiny i do USA. Od stycznia 2018 r. z UE wywieziono 2,6 mln ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 1% więcej niż przed rokiem¹⁰. Komisja Europejska prognozuje, że w 2018 r. eksport produktów wieprzowych poza obszar

Rynek wieprzowiny w Polsce¹ – produkcja, handel zagraniczny i spożycie

1/ Eksport i import żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych w ekwiwalencie tusz.

* produkcja i spożycie – prognoza IERiGŻ – PIB, eksport i import – prognoza IERiGŻ – PIB i KOWR

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ – PIB.

5. Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Autumn 2018.

6. Pogłowia świń według stanu w czerwcu 2018 r., informacje sygnałowe GUS, 14.09.2018 r.

7. Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 55, październik 2018 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

8. Mpc. – masa poubojowa ciepła.

9. Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 55, październik 2018 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

10. Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets, 18 October 2018.

celny UE może być o 2,5% większy niż w roku 2017¹¹.

W okresie styczeń–sierpień 2018 r., podobnie jak przed rokiem, do UE zaimportowano 23,5 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz). Wieprzowinę importowano głównie ze Szwajcarii (14 tys. ton) i niewielkie ilości z Serbii i Chile (po 2 tys. ton). W całym 2018 r., na skutek przewidywanego wzrostu spożycia w UE, przywóz produktów wieprzowych może się zwiększyć, ale jego wolumen będzie nadal niewielki.

Polska należy do grona największych eksporterów wieprzowiny w UE, plasując się na piątym miejscu pod względem wolumenu eksportu tego asortymentu. W okresie styczeń–wrzesień 2018 r. z Polski wyeksportowano 599 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz)¹², o 2% więcej niż przed rokiem. Największy udział w eksporcie miało mięso (61%), udział przetworów wyniósł 31%, a tłuszczów – 7%. Odbiorcami mięsa wieprzowego były głównie kraje UE, m.in.: Niemcy (15% udziału w wolumenie eksportu), Włochy (13%), Słowacja (7%) i Republika Czeska (6%), a odbiorcami spoza UE – USA (13%) i Hongkong (4%). Według prognozy IERiGŻ – PIB w 2018 r., eksport produktów wieprzowych z Polski może być o 1,5% większy niż w 2017 r. Na mniejszą niż w 2017 r. dynamikę wzrostu eksportu wpłyną mniej korzystne warunki handlu zagranicznego wieprzowiną spowodowane wzrostem produkcji u liczących się światowych producentów tego mięsa, co nasili konkurencję. Ponadto utrudnieniem dla krajowych eksporterów są ograniczenia wywozu związane z występowaniem w Polsce wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF), co uniemożliwia sprzedaż wieprzowiny na niektóre perspektywiczne rynki azjatyckie (m.in. do Chin, Japonii, Malezji)¹³.

Import żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych do Polski w pierwszych trzech kwartałach 2018 r., w odniesieniu do analogicznego okresu 2017 r., zwiększył się o 8%, do 722 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Mięsa, stanowiącego 78% w imporcie, przywieziono o 9% więcej. Import żywca wyniósł 5,6 mln szt. i był o 8% większy niż w tym samym okresie 2017 r.

W 2018 r., z uwagi na większą podaż wieprzowiny na rynku krajowym, tempo wzrostu importu produktów wieprzowych do Polski może być wolniejsze od notowanego w roku 2017.

W 2018 r. duża podaż wieprzowiny u największych światowych producentów i eksporterów wpływa na spadek cen na rynku globalnym, a ceny zakupu żywca wieprzowego w Polsce kształtują się pod wpływem zmian cen uzyskiwanych przez producentów trzody chlewnej w krajach Unii Europejskiej. W październiku 2018 r. (dane GUS) w Polsce dostawcy za żywiec wieprzowy uzyskiwali przeciętnie 4,40 zł/kg, o 6% mniej niż we wrześniu br. oraz o 9% mniej niż przed rokiem.

Z uwagi na nadwyżkę produkcji zarówno w UE, jak i w Polsce oraz mniej korzystne warunki eksportu wieprzowiny z Polski, związane z występowaniem w niektórych regionach kraju wirusa ASF, do końca 2018 r. ceny żywca wieprzowego będą kształtować się na poziomie umiarkowanie niższym niż przed rokiem. Zespół ekspertów ocenia, że w grudniu 2018 r. ceny skupu trzody chlewnej mogą zawierać się w przedziale 4,10–4,30 zł/kg. W pierwszym kwartale 2019 r. może nastąpić niewielki wzrost cen w odniesieniu do grudnia 2018 r., jednak nie przekroczą one poziomu notowanego w marcu 2018 r.

Sytuacja na rynku wołowiny

Wołowina jest w Unii Europejskiej trzecim, co do wielkości gatunkiem spożywanego mięsa, po wieprzowinie i drobiu. Pomimo redukcji pogłowia bydła w krajach UE w końcu 2017 r. (spadek o 1% w odniesieniu do grudnia 2016 r.), produkcja wołowiny w 2018 r. prawdopodobnie będzie o 1,6% większa niż w 2017 r. i może wynieść 8 mln ton. Wzrost jest następstwem zwiększonego uboju zwierząt hodowlanych, zwłaszcza krów i jałówek, w wielu państwach członkowskich, który nastąpił w pierwszej połowie 2018 r. na skutek niesprzyjających warunków chowu bydła (niedobór traw i pasz spowodowany suszą w okresie wiosenno-letnim). Od stycznia do czerwca 2018 r., w porównaniu z tym samym okresem 2017 r., w UE-28 uboje (wyrażone w sztukach) w przypadku jałówek zwiększyły się o 6%, a w przypadku krów – o 2%¹⁴. W Polsce, w wyniku utrzymującego się popytu eksportowego na wołowinę, przede wszystkim ze strony krajów unijnych, rośnie pogłowie bydła. W czerwcu 2018 r. krajowe pogłowie bydła ogółem liczyło 6201 tys. szt., o 0,9% więcej niż przed rokiem. Liczebność młodego bydła w wieku 1–2 lat zwiększyła się o 1,9% w porównaniu z czerwcem 2017 r. Stado bydła w wieku powyżej 2 lat wzrosło o 2,2%, a cieląt zmniejszyło się o 2%. Stabilne warunki chowu bydła w Polsce oraz rozwój eksportu sprzyjają dalszemu wzrostowi jego pogłowia. W efekcie rośnie krajowa produkcja wołowiny i poprawia się jej jakość. Według oceny IERiGŻ – PIB w 2018 r. produkcja wołowiny może być o 3% większa i wynieść około 1125 tys. ton (580 tys. ton mpc.).

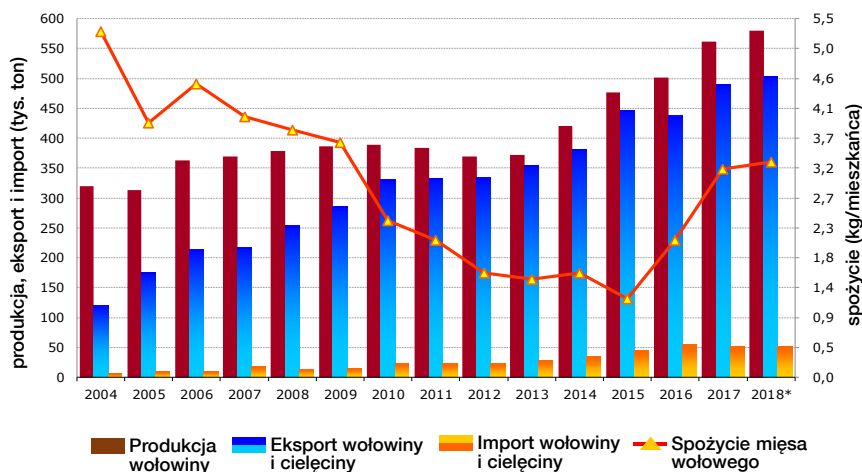
11. Prognoza handlu zagranicznego wieprzowiną w UE na 2018 r. na podstawie *Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019*, Autumn 2018.

12. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

13. Źródło: Główny Inspektorat Weterynarii, data odczytu 20.11.2018 r.

14. *Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019*, Autumn 2018.

Rynek wołowiny w Polsce¹ – produkcja, handel zagraniczny i spożycie

1/ Eksport i import żywca, mięsa i przetworów wołowych i cielęcych w ekwiwalencie tusz.

* produkcja i spożycie – prognoza IERiGŻ – PIB, eksport i import – prognoza IERiGŻ – PIB i KOWR

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ – PIB.

W 2018 r. eksport produktów wołowych i cielęcych z UE uległ ograniczeniu, co było spowodowane lepszą ofertą tego asortymentu m.in. z Brazylii i Urugwaju. Od stycznia do sierpnia 2018 r. z UE wywieziono 503 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 2% mniej niż przed rokiem. Wołowinę kierowano głównie do Turcji, Hongkongu, Izraela, Libanu, Ghany, Algierii, Wybrzeża Kości Słoniowej oraz Bośni i Hercegowiny¹⁵.

Komisja Europejska w 2018 r. przewiduje spadek unijnego eksportu produktów wołowych (o 8%), który będzie m.in. efektem prognozowanego wzrostu spożycia tego gatunku mięsa w krajach członkowskich.

W okresie ośmiu miesięcy 2018 r. do UE przywieziono 227 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 14,5% więcej niż przed rokiem. Zaimportowana wołowina pochodziła głównie z Brazylii, Argentyny i Urugwaju. W całym 2018 r. import produktów wołowych i cielęcych do UE może być o 6% większy niż w roku 2017.

Polska należy do największych eksporterów wołowiny w Unii Europejskiej (według danych za 8 miesięcy 2018 r. plasuje się na drugim miejscu po Hiszpanii). Korzystnie na wzrost krajowego eksportu produktów wołowych wpływa konkurencyjna cena żywca wołowego w Polsce na tle innych unijnych producentów, która jest przeciętnie o 10–15% niższa od średniej ceny w UE. Do sierpnia 2018 r. wolumen eksportu produktów wołowych z Polski wykazywał wzrost, jednak we wrześniu wyniki eksportu uległy pogorszeniu. W efekcie w okresie styczeń–wrzesień 2018 r. eksport produktów wołowych i cielęcych był o 1% mniejszy niż przed rokiem i wyniósł 362 tys. ton (w ekwiwalencie tusz)¹⁶. Jednak w ocenie IERiGŻ – PIB w całym 2018 r. eksport tego asortymentu z Polski może być o około 3% większy niż w 2017 r.

Import asortymentu wołowego i cielęcego do Polski jest niewielki i obejmuje przede wszystkim mięso i żywiec. W okresie pierwszych trzech kwartałów

2018 r. do Polski przywieziono 34 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 6% mniej niż przed rokiem. W całym 2018 r. (prognoza IERiGŻ – PIB) import może być o 1% większy niż w 2017 r. i będzie wynikał przede wszystkim ze wzrostu przywozu bydła żywego (głównie cieląt z przeznaczeniem do dalszego odchowu).

Ceny żywca wołowego w Polsce są silnie skorelowane z cenami największych producentów wołowiny w UE, co wynika z dużego udziału eksportu wołowiny w krajowej produkcji (87% w roku 2017). W październiku 2018 r. (dane GUS) bydło ogółem (bez cieląt) skupowano przeciętnie po 6,51 zł/kg, nieco drożej (o 3 gr/kg) niż we wrześniu oraz o 1% drożej niż przed rokiem. Cena młodego bydła ukształtowała się na poziomie 6,74 zł/kg i była zbliżona do ceny z września br. (6,76 zł/kg) oraz o 1% wyższa niż w październiku 2017 r.

W końcu 2018 r., na skutek prognozowanego zwiększenia krajowej produkcji i wolniejszego tempa wzrostu eksportu, ceny bydła rzeźnego będą oscylować wokół cen notowanych przed rokiem. Zespół ekspertów ocenia, że w grudniu 2018 r. ceny skupu bydła ogółem mogą kształtować się w przedziale 6,50–6,80 zł/kg, a młodego bydła – 6,70–7,00 zł/kg. Przewiduje się, że w pierwszym kwartale 2019 r. ceny bydła prawdopodobnie będą wykazywały wzrost i w marcu 2019 r. mogą być do 8% wyższe niż rok wcześniej.

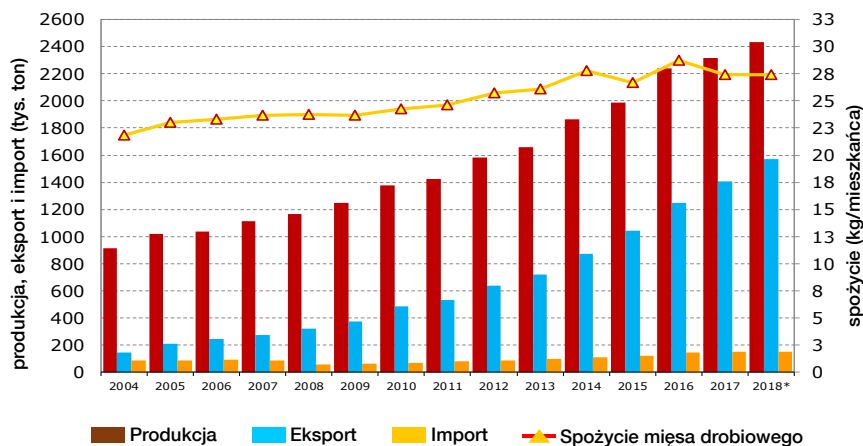
Sytuacja na rynku drobiu

Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej produkcja drobiu w UE w 2018 r. osiągnie 14,9 mln ton i będzie o 2,2% większa niż w roku poprzednim. Wzrost produkcji w znacznym stopniu determinowany będzie ograniczeniem importu

15. Beef & Veal Market Situation. CMO Committee, 18 October 2018.

16. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202 oraz 1602 i 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

Rynek drobiu w Polsce¹ – produkcja, handel zagraniczny i spożycie

1/ Produkcja w masie poubojowej ciepłej, handel zagraniczny żywcem, mięsem i przetworami w ekwiwalencie tuszek.

* produkcja i spożycie – prognoza IERiGŻ – PIB, eksport i import – prognoza IERiGŻ – PIB i KOWR

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ – PIB.

z Brazylii. W 2019 r. tempo wzrostu produkcji drobiu w UE będzie prawdopodobnie niewielkie i wyniesie 0,2%¹⁷.

Czynnikami stymulującym wzrost produkcji drobiu w Polsce jest popyt eksportowy, przede wszystkim ze strony krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich. Popyt na polski drób jest wynikiem powstania luki podażowej na rynku unijnym na skutek ograniczenia importu drobiu brazylijskiego. W pierwszej połowie 2018 r. uboje drobiu w Polsce wzrosły o 5%, a cały przyrost produkcji został przeznaczony na eksport. W drugim półroczu 2018 r. przewidywane jest niewielkie spowolnienie tempa wzrostu produkcji mięsa drobiowego w Polsce. Wolniejsze tempo wzrostu produkcji wynika z wysokiego wykorzystania mocy produkcyjnych oraz z przemian strukturalnych w przemyśle drobiarskim. Zgodnie z prognozą IERiGŻ – PIB w całym 2018 r. tempo wzrostu produkcji drobiarskiej w Polsce będzie większe niż w roku 2017 i wyniesie około 5%.

W okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2018 r. w Unii Europejskiej utrzymywało się wysokie tempo wzrostu eksportu produktów drobiowych. Poza obszar celny UE wyeksportowano ponad 1 mln ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek), o 8,5% więcej niż przed rokiem. Znaczna dynamika wzrostu wolumenu eksportu w okresie styczeń-sierpień 2018 r. wynikała z dużego zwiększenia sprzedaży na Filipiny (wzrost o 58%), na Ukrainę (o 29%) oraz do Ghany (o 15%)¹⁸.

W całym 2018 r. tempo wzrostu unijnego eksportu mięsa drobiowego będzie umiarkowane i wyniesie 2,5%. W 2019 r. z uwagi na prognozy wzrostu produkcji w USA i Brazylii, skutkujące wzrostem podaży globalnej, dynamika unijnego wzrostu eksportu obniży się do 1%¹⁹.

Import produktów drobiowych na rynek Unii Europejskiej w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2018 r. był o 6,9% mniejszy niż przed rokiem

i ukształtował się na poziomie 457 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek). Przyczyną redukcji importu było ograniczenie (o 39%, do 154 tys. ton) przywozu drobiu z Brazylii, która w ostatnich latach miała największy – ponad 50% udział w unijnym imporcie. KE przewiduje, że w całym 2018 r. import produktów drobiowych na rynek UE może wzrosnąć o 3%. W 2019 r. przewidywane przywrócenie pozwoleń na import drobiu z Brazylii oraz wolniejsze tempo wzrostu unijnej produkcji drobiarskiej są podstawą prognozy dużego (10%) wzrostu importu.

W 2018 r. eksport drobiu z Polski odznacza się znaczną dynamiką wzrostową, co w dużym stopniu determinowane jest zwiększeniem sprzedaży na rynki pozaunijne – m.in. te, do których import został ograniczony z powodu występowania wirusa grypy ptaków w 2017 r. W okresie dziewięciu miesięcy 2018 r. wyeksportowano z Polski ponad 1,1 mln ton żywca, mięsa, podrobów i przetworów drobiowych (w ekwiwalencie tusz), o 11% więcej niż w analogicznym okresie 2017 r.²⁰ Na rynek UE sprzedano 879 tys. ton produktów drobiowych, o 7% więcej niż przed rokiem. Większą dynamikę wzrostową odnotowano w eksporcie do krajów pozaunijnych. Do września 2018 r. poza Unię Europejską sprzedano 259 tys. ton drobiu, o 28% więcej niż w analogicznym okresie 2017 r. Zgodnie z prognozą IERiGŻ – PIB w całym 2018 r. tempo wzrostu eksportu drobiu wyniesie około 12% i będzie determinowane utrzymaniem przewagi cenowej polskiego asortymentu na rynku UE oraz rozwojem relacji biznesowych z partnerami pozaunijnymi. W 2019 r. sprzedaż zagraniczna polskich produktów drobiowych będzie prawdopodobnie rozwijać się w tempie 8–10%.

W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2018 r. import produktów drobiowych wyniósł 125 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek) i był o 10% większy niż

17. Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Autumn 2018.

18. EU market situation for Poultry – Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets, 20 September 2018.

19. Prognoza handlu zagranicznego drobiem w UE w 2018 r. na podstawie Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Autumn 2018.

20. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem drobiowym dotyczą drobiu domowego i produktów z tego drobiu, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0105, 0207 i 1602 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tuszek.

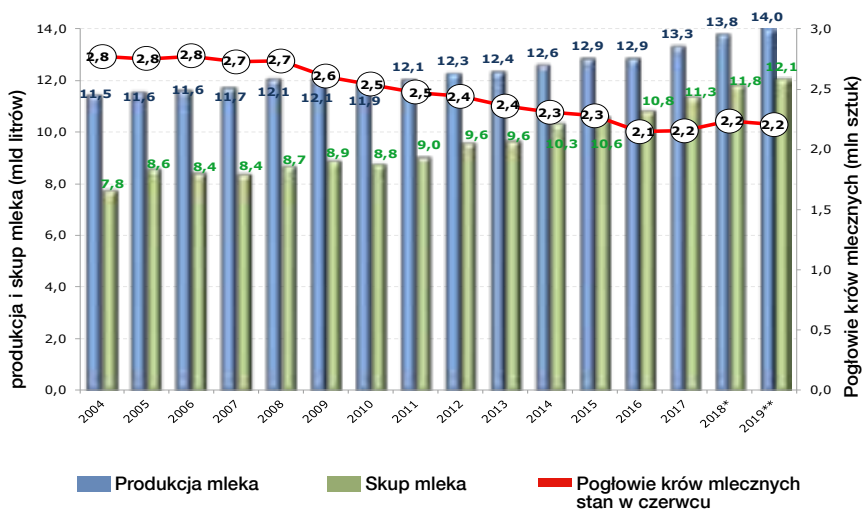
w tym samym okresie 2017 r. W całym 2018 r. import drobiu będzie prawdopodobnie kształtował się na poziomie zbliżonym do notowanego w roku 2017.

Do sierpnia 2018 r. ceny skupu kurcząt brojlerów w Polsce wykazywały przewagę tendencji wzrostowych i kształtowały się na poziomach wyższych niż przed rokiem. Do wzrostu cen przyczyniło się znaczne tempo wzrostu eksportu, które było większe od dynamiki wzrostu produkcji. We wrześniu i październiku 2018 r. ceny skupu kurcząt brojlerów wykazywały tendencję spadkową. Według danych z zakładów drobiarskich objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW średnia cena skupu kurcząt brojlerów na przełomie października i listopada 2018 r. wyniosła 3,35 zł/kg i była o około 4% niższa niż miesiąc wcześniej oraz o 2% niższa niż przed rokiem.

Znaczne tempo wzrostu eksportu przy spowolnieniu dynamiki produkcji drobiarskiej spowoduje, że w ostatnim miesiącu 2018 r. ceny skupu kurcząt brojlerów będą kształtowały się na poziomie wyższym niż w grudniu 2017 r. Zgodnie z prognozą zespołu ekspertów ceny skupu kurcząt brojlerów w grudniu 2018 r. mogą kształtować się na poziomie 3,40–3,60 zł/kg, do 7% wyższym niż rok wcześniej. Wzrost eksportu produktów drobiowych w pierwszej połowie 2019 r. będzie nadal większy od tempa wzrostu produkcji, co oddziaływać będzie na wzrost cen skupu kurcząt brojlerów również w pierwszym kwartale 2019 r.

Sytuacja na rynku mleka i produktów mlecznych

Produkcja, skup i pogłowie krów mlecznych w Polsce

* szacunek IERIGŻ – PIB

**prognoza IERIGŻ – PIB

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERIGŻ – PIB.

Postępujący proces koncentracji chowu krów mlecznych oraz systematyczna poprawa technologii produkcji i materiału genetycznego wpływają stymulująco na wzrost produkcji mleka, a nasz kraj jest zaliczany do grona największych unijnych producentów surowca. W okresie styczeń–październik 2018 r. do skupu dostarczono 9,7 mld litrów mleka, o 2,4% więcej niż w tym samym okresie 2017 r.

W pierwszej połowie 2018 r., w wyniku notowanej w 2017 r. poprawy opłacalności chowu krów mlecznych, w czerwcu 2018 r. stado liczyło 2233 tys. szt. i było o 3,6% (o około 79 tys. szt.) większe niż rok wcześniej²¹. IERIGŻ – PIB przewiduje, że w drugiej połowie roku utrzyma się wzrostowa tendencja w pogłowie – w grudniu 2018 r. może być ono o 2,7% większe niż przed rokiem (2210 tys. szt.). Jednocześnie wydajność krów oceniono na poziomie 6350 l/szt., o 2% wyższym niż w 2017 r. W efekcie w roku 2018 produkcja mleka w Polsce może osiągnąć poziom 13,8 mld l, o 3,5% wyższy niż w 2017 r., a dostawy do przemysłu mleczarskiego mogą wzrosnąć o 4%, do 11,8 mld l.

Od początku 2018 r. polski przemysł mleczarski utrzymywał produkcję większości trwałych artykułów na poziomie wyższym niż przed rokiem. Stymulująco na produkcję wpływały zwiększone dostawy mleka do skupu oraz popyt eksportowy na produkty mleczne z Polski. Analitycy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przewidują, że w 2018 r., na skutek kontynuacji wzrostowego trendu w światowej konsumpcji masła, krajowa produkcja tego tłuszczu może być o 4% większa od poziomu notowanego w 2017 r. i wynieść 220 tys. ton. Konsekwencją zwiększonej produkcji masła jest wzrost produkcji odtłuszczonego mleka w proszku.

Ocenia się, że w 2018 r. produkcja OMP może się ukształtować na poziomie 170 tys. ton, o 10% wyższym niż w 2017 r.

W 2018 r. na skutek pogorszenia koniunktury na światowym rynku mleka wzrostowa dynamika handlu zagranicznego krajowej branży mleczarskiej uległa wyhamowaniu. W okresie trzech kwartałów 2018 r. wartość wywozu produktów mlecznych z Polski wyniosła 1,7 mld euro, nieznacznie (o 0,3%) więcej niż w porównywalnym okresie 2017 r. Jednocześnie wartość przywiezionych do Polski artykułów była także tylko nieznacznie (o 0,3%) większa niż rok wcześniej i wyniosła 745 mln euro. IERiGŻ – PIB szacuje, że w całym 2018 r. eksport artykułów mleczarskich wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego może być o około 2% większy niż w 2017 r. i wynieść 4,3 mln ton, a w ujęciu wartościowym wzrosnąć do poziomu 2,2 mld euro, o 1% wyższego niż w rekordowym roku 2017. Przywóz wzrośnie prawdopodobnie o 4%, do 1,9 mln ton, a wydatki na zakup artykułów mleczarskich – o 1%, do 1 mld euro²².

Krajowe ceny skupu mleka surowego w trzecim kwartale 2018 r. wykazywały tendencję wzrostową (po spadku w pierwszym półroczu br.). Według danych GUS w październiku 2018 r. dostawcy za surowiec przeciętnie uzyskiwali 137,15 zł/hl, o 3,3% więcej niż we wrześniu br., ale o 7,6% mniej niż w październiku 2017 r.

Do końca 2018 r. ceny skupu mleka nie przekroczą poziomu notowanego przed rokiem. Jednak ze względu na mniejsze zasoby i gorszą jakość pasz objętościowych oraz charakterystyczny w okresie zimowym sezonowy spadek podaży surowca w marcu 2019 r. ceny mleka mogą być zbliżone do poziomu notowanego rok wcześniej i kształtować się w granicach 129,00–138,00 zł/hl.

Pomimo kontynuacji wzrostowego trendu w światowej konsumpcji masła ceny tego tłuszczu w Polsce od połowy września 2018 r., podobnie jak u jego największych światowych eksporterów, ulegały obniżkom. Według danych ZSRIR MRiRW w pierwszym tygodniu listopada 2018 r. przeciętna cena tego tłuszczu wyniosła 20,93 zł/kg z VAT i była o 6% niższa niż miesiąc wcześniej i o 12% niższa niż przed rokiem.

Notowany w 2018 r. zwiększony globalny popyt na odtłuszczone mleko w proszku wpłynął na wyhamowanie dynamiki spadku cen tego produktu u jego największych światowych eksporterów (UE, USA, Australii i Nowej Zelandii). W Polsce wzrostowa tendencja cen OMP utrzymuje się od maja 2018 r. Pomimo tego ceny są niższe niż w 2017 r. W pierwszym tygodniu listopada 2018 r.

producenci za OMP uzyskiwali 6,68 zł/kg z VAT, o 1% więcej niż w porównywalnym okresie października br., ale o 4% mniej niż rok wcześniej.

Rosnąca liczba ludności, poprawa sytuacji dochodowej oraz zmiana konsumpcji w krajach rozwijających się gospodarczo to główne czynniki stymulujące wzrost wymiany handlowej produktami mlecznymi na świecie. Z przewidywań FAO wynika, że w 2018 r. eksport tego asortymentu osiągnie poziom 75 mln ton (w ekwiwalencie mleka), o 2,5% wyższy od szacowanego na rok 2017 i o ponad 5% wyższy od średniej z lat 2014–2016. Zwiększony globalny popyt na produkty mleczne może przyczynić się do utrzymywania się krajowych cen tego asortymentu na relatywnie wysokim poziomie. Zespół ekspertów prognozuje, że ceny OMP w grudniu 2018 r. będą niższe od poziomu notowanego w tym samym miesiącu 2017 r. o 6–11%. Jednak w marcu 2019 r. mogą przekroczyć poziom z tego samego okresu 2018 r. o 3–9% i kształtować się w granicach 6,40–6,80 zł/kg. Eksperci przewidują, że w grudniu 2018 r. ceny masła w blokach mogą być do 4% wyższe niż rok wcześniej, a w marcu 2019 r. – do 13% wyższe (20,90–22,40 zł/kg).

Więcej informacji o sytuacji na podstawowych rynkach rolnych można znaleźć na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa www.kowr.gov.pl w zakładce ANALIZA.

*Na podstawie opinii ekspertów materiał opracował zespół Biura Analiz i Strategii KOWR:
Marzena Trajer, Ewa Bochińska, Martyn Mieczkowski,
Joanna Sych-Winiarek, Maria Włodarczyk.*

22. Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi zostały obliczone w oparciu o dane Ministerstwa Finansów i dotyczą artykułów o kodach CN 0401–0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501.

Summary

Jan Krzysztof Ardanowski, _____
the Minister of Agriculture and Rural Development

Letter for the 100th anniversary of the restoration of Poland's sovereignty

A special letter from the Minister of Agriculture and Rural Development in which he highlights the importance of rural areas in the creation of an independent country.

Andrzej Bieńkowski _____

100 years of Polish agriculture – overview of the history

An overview of the history of Polish agriculture including an analysis of its transformations on Polish territory as well as key events which had a significant impact on Polish agriculture in the years 1918–2018. The author posits a thesis that modern agriculture in Poland is mainly the combined result of the socio-economic changes that affected Poland over the last hundred years.

Marek J. Wachel _____

100 years of state horse breeding in Poland

Another publication in the series dedicated to companies supervised by the National Support Centre for Agriculture. We have prepared an article on the 100th anniversary of state horse breeding in Poland. Today, there are nearly 3000 horses of nine breeds bred in 20 companies.

Paweł Sycha _____

Joint register of entities for ARiMR and KOWR

The article discusses the change in the registers kept for the purposes of the mechanisms administrated by the National Support Centre for Agriculture (KOWR). Since the liquidation of the Agricultural Market Agency, with the newly established National Support Centre for Agriculture taking over its responsibilities along with, in part, the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture (ARiMR), an entity has to be entered in the Register of Producers.

Marzena Trajer _____

Poland as an important vegetable producer on the EU market

Poland is a leading EU producer of fruit and vegetables, after Spain and Italy. The annual vegetable production in 2004-2017 amounted between 4.8 and 5.7 million tonnes and represented approximately 9% of the entire EU harvest.

Joanna Stasiak-Panek, _____
Wojciech Ryłski

Changes on the bio-components market

The article discusses the changes on the national market of bio-components. In the long run the changes aim to gradually increase the production of bio-components from raw materials whose acquisition does not compete with the production of food in terms of the use of agricultural land.

Monika Koźlakiewicz, _____
Paweł Poleski

KOWR supports the beekeepers

Financial support for activities carried out on the territories of the Community Member States, within the framework of “Support for the apiculture products market”, is an important part of the EU Common Agricultural Policy. In Poland in the 2017/2018 season, entitled entities received nearly PLN 24.5 million.

We promote Polish food

Polish food has been a success all around the world. This year the revenue from Polish food exports may reach an unprecedented level of EUR 29 million. In the future, expansion to non-EU markets will be the main engine for increased exports. Strategic actions of the National Support Centre for Agriculture, aimed primarily at building the brand of Polish food, will be addressed towards these markets.

Five steps to create a POLSKA SMAKUJE Exhibitor profile

The Website www.polskasmakuje.pl and the Polska Smakuje mobile application are the communication tools between the producers of Polish food of outstanding quality and the consumers. We explain how to register as an exhibitor with Polska Smakuje.

Situation on agricultural markets

The KOWR analytics monitor the situation on the main agricultural markets—cereal, pork, beef, poultry and milk and milk products—and analyse the trends in production, sale and consumption of agricultural and agri-food products.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30
01-207 Warszawa

Telefoniczny Punkt Informacyjny
22 376 76 76

Czynny od poniedziałku do piątku
w godz. 8:00-16.00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego **22 452-54-25**
Biuro Administracyjne **22 376-74-10**
Biuro Analiz i Strategii **22 376-72-29**
Biuro Audytu i Kontroli **22 376-79-05**
Biuro Finansowo-Księgowe **22 376-74-32**
Biuro Prawne i Zamówień Publicznych **22 452-55-01**
Biuro Teleinformatyki **22 376-70-24**
Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim **22 452-55-37**
Departament Gospodarowania Zasobem **22 452-54-56**
Departament Innowacji **22 376-71-30**
Departament Interwencji Rynkowych **22 376-71-09**
Departament Kształtowania Ustroju Rolnego **22 452-55-92**
Departament Nadzoru nad Spółkami Strategicznymi **22 452-55-13**
Departament Rozwoju Rynku **22 376-70-50**
Departament Wsparcia Eksportu **22 376-72-26**
Departament Wspierania Konsumpcji **22 376-79-79**

Oddziały Terenowe KOWR

OT Białystok

ul. Kombatantów 4
15-102 Białystok
85 664-31-50

OT Bydgoszcz

ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Częstochowa

ul. Jana III Sobieskiego 7
42-200 Częstochowa
34 378-22-36

OT Gorzów Wlkp.

ul. Walczaka 25
66-400 Gorzów Wlkp.
95 782-22-99

OT Kielce

ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Koszalin

ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 347-31-00

OT Kraków

ul. Mogińska 104
31-546 Kraków
12 424-09-40

OT Lublin

ul. Karłowicza 4
20-027 Lublin
81 532-21-12

OT Łódź

ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Olsztyn

ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 524-88-00

OT Opole

ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-39

OT Poznań

ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01

OT Pruszcz Gdański

ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Rzeszów

ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Szczecin

ul. Matejki 6B
71-615 Szczecin
91 814-42-00

OT Warszawa

pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Wrocław

ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020 PODPROGRAM 2018

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020
Podprogram 2018 jest programem współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej, który ma na celu wsparcie osób najbardziej potrzebujących.

KTO MOŻE OTRZYMAĆ POMOC ŻYWNOŚCIOWĄ?

Pomoc żywnościowa może być przekazywana do osób spełniających kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej, tj. znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej), których dochód miesięczny nie przekracza:

1402 zł

w przypadku osoby samotnie gospodarującej

1056 zł

dla osoby w rodzinie

JAK OTRZYMAĆ POMOC ŻYWNOŚCIOWĄ?

Skargi dotyczące sposobu realizacji dystrybucji żywności w ramach POPŻ można składać w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub w:

JAKIE PRODUKTY SPOŻYWCZE MOŻNA OTRZYMAĆ?

Osoby najbardziej potrzebujące mogą otrzymać pomoc w formie posiłków lub paczek.

Artykuły spożywcze wchodzące w skład zestawu w Podprogramie 2018:

- / Groszek z marchewką (3,6 kg)
- / Fasola biała (3,6 kg)
- / Koncentrat pomidorowy (1,6 kg)
- / Buraczki wórkki (1,05 kg)
- / Powidła śliwkowe (1,8 kg)
- / Makaron jajeczny (4,5 kg)
- / Makaron kukurydziany bezglutenowy (0,5 kg)
- / Ryż biały (3 kg)
- / Kasza gryczana (1,5 kg)
- / Herbatniki maślane (0,8 kg)
- / Mleko UHT (7 l)
- / Ser podpuszczkowy dojrzewający (2,4 kg)
- / Szynka drobiowa (3 kg)
- / Szynka wieprzowa mielona (2,1 kg)
- / Pasztet wieprzowy (0,64 kg)
- / Kabanosy wieprzowe (0,36 kg)
- / Filet z makreli w oleju (1,7 kg)
- / Cukier biały (4 kg)
- / Miód nektarowy wielokwiatowy (0,4 kg)
- / Olej rzepakowy (4 l)
- / Gotąbki w sosie pomidorowym (1,6 kg)

Dopuszcza się zmniejszenie zestawu rocznego dla 1 odbiorcy końcowego, nie więcej jednakże niż do 80% jego całkowitej ilości (tj. do ok. 39,5 kg).